

25.020

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ВОСТОЧНОВЕДЕНИЯ
Академии Наук
СССР

ՊՐՈՖԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ՖՈՒՆԿՑԻԱՆԵՐԸ
ՍՈՑԱԳԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԳԾՈՎ

(ՀԱՄԿԻՒԻ ՎՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐՆ ՈՒ ՀՐԱՀԱՆԳՆԵՐԸ)

331.881
7-99

ՀԱՄԿԻՒ
ՅԵՐԵՎԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ
1983

ԽՍՀ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՄԻՍԱՐԻԱՏԻ ՅԵՎ ԱՐՅԵՍՏԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ- ՆԵՐԻ ՀԱՍԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ԶՈՒՄԱՆ ԿԱՐԳԻ ՄԱՍԻՆ

ԽՍՀ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՍԱՐՆԵՐԻ ՅԵՎ ԱՐՅԵՍՏԱԿ- ՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՍԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՎՈՐՈՇՈՒՄԸ

ИНСТИТУТ
ТОЧНОС
НАУКИ
СССР

Ի զարգացումն ԽՍՀ Միության
Կենտրոնականի, ԽՍՀ Միության Ժող-
կոխության և ՀԱՄԿՍ-ի 1933 թվակա-
նի հունիսի 23-ի վճռումն, ԽՍՀ
Միության Ժողովրդական Կոմիտե-
ների Խորհուրդն ու Արհեստակցական
Միությունների Համամիութենական
Կենտրոնական Խորհուրդը վճռում
են. —

նպատակով արձմիությունների կենտ-
րոնականներին և նրանց հանրապետակա-
ներիցային ու մարզային մարմիննե-
րին կից ստեղծել սոցիալական ապա-
հովադրության մասնաճյուղային
գրամարկղներ, իսկ ձեռնարկությու-
ններում ու հիմնարկներում վճարման
կետեր:

1. 1933 թվականի սեպտեմբերի
15-ից Արհեստակցական Միությու-
նների Համամիութենական Կենտրոնա-
կան Խորհուրդին հանձնել —

Արձմիություններին կենտրոնական
կոմիտեներում ապահովողական գը-
րամարկղների անմիջական ղեկավա-
րությոնը դրվում է միության կենտ-
րոնի նախագահի վրա:

ա) Սոցիալական ապահովագրու-
թյան բոլոր միջոցները (4 միլիարդ
500 միլիոն ռուբլի):

3. Սոցիալական ապահովագրու-
թյան գործի ընդհանուր ղեկավարու-
թյոնը դնել Արհեստակցական Միու-
թյունների Համամիութենական Կենտ-
րոնական Խորհուրդի վրա. նրան հանձ-
նարարել նաև սոցիալական ապահո-
վագրության գործի նկատմամբ հըս-
կողություն ունենալն ու արձմիու-
թյուններին սոցիալական ապահովա-
գրության հարցերի վերաբերյալ հը-
րահանգներ տալը:

բ) ԽՍՀ Միության Աշխատանքի Ժո-
ղովրդական Կոմիտեի ատի ու նրա
մարմինների (այդ թվում նաև սոցիա-
լական ապահովագրության մարմին-
ների) իրավասության տակ գտնվող
սանատորիաները, հանգստյան անե-
քը, գիտական ինստիտուտները և
մյուս հաստատությունները, նաև նը-
րանց շենքերն ու գույքը:

Հանձնարարել ՀԱՄԿՍ-ին՝ ԽՍՀ
Միության Ժողովրդական Կոմիտե-
ների Խորհուրդի հաստատությոնը նըր-
կայացնել սոցիալական ապահովագը-
րության ընդհանուր բյուջեն և ապա-
հովադրական մուծումների տարիֆը:

գ) Սոցիալական Ապահովագրու-
թյան մարմինների կազմերը:

Սոցիալական ապահովագրության
վոլջ աշխատանքի անմիջական ղեկա-
վարությոնը դրվում է ՀԱՄԿՍ-ի ա-
ռաջին քարտուղարի վրա, նրան կից
ստեղծելով վոլջ խոշոր, սակայն բար-

2. Սոցիալական ապահովագրության
գործը կազմակերպել արտադրա-
կան-մասնաճյուղային սկզբունքով,
սոցիալական ապահովագրության նը-
կատմամբ ունենալիք գործնական ղե-
կավարությոնը կենտրոնացնելով
արձմիությունների կենտրոններում և
նրանց հանրապետական, յերկրային
ու մարզային մարմիններում: Այդ

ձրը փորակալորում ունեցող հատուկ ապարատ:

Համամիութենական նշանակություն ունեցող սանատորիաներն ու հանգրստյան տները ղեկավարելու համար— ՀԱՄԿԻՍ-ն ստեղծում է հատուկ տնտեսաշարկային կազմակերպություն:

Տեղեքում սոցիալական ապահովագրության գործի ղեկավարությունը դնել անմիջականորեն Արհմիութենի նախագահի վրա:

4. Սահմանել, վոր սոցիալական ապահովագրության մուծումները համապատասխան արհեստակցական միությունների հաշվին՝ կատարվում են Պետական բանկի միջոցով:

5. Արհմիութենական կազմակերպություններին վերապահել այն բոլոր իրավունքները, արտոնություններն ու առավելությունները, վորոնցով ուղարկվում էին սոցիալապահովագրության մարմինները՝ մինչ Աշխատանքի ժողովրդական կոմիտեի և Արհեստակցական Միությունների Համամիութենական կենտրոնական խորհրդի ձևավորումը:

6. Միությունների բոլոր կենտրոնական կոմիտեներին ու նրանց բոլոր տեղական մարմիններին կից ՀԱՄԿԻՍ-ի հատուկ վորոշմամբ կազմակերպել աշխատանքի տեսչություններ: Աշխատանքի տեսչություններին իրավունք վերապահել տուգաններու Աշխատանքի Որենսդրությունը խախտողներին: Աշխատանքի տեսչություններին ընդհանուր ղեկավարությունը դնել Արհեստակցական Միությունների Համամիութենական կենտրոնական խորհրդի, իսկ տեղեքում՝ արհմիությունների տեղական խորհուրդների վրա:

7. Անվտանգության տեխնիկայի ու արտադրական սանիտարիայի կանոններն ու նորմաները սահմանվում են համապատասխան արհեստակցական միությունների կենտրոնական խորհուրդների կողմից՝ համաձայնեցնելով չահագործված գերատեսչությունների հետ:

8. Արհեստակցական Միությունների Համամիութենական կենտրոնական

խորհրդի վրա դնել համաքանակ ապահովագրության տոմարադրման, նաև որենքին հակասող պայմանագրերը չեղյալ հայտարարելու պարտականությունը:

9. Արհեստակցական Միություններին Համամիութենական կենտրոնական խորհուրդն իր յեղրակացությունն է ներկայացնում իՍՀ Միության ժողովրդական կոմիտեների խորհրդին՝ Պետականի կողմից իՍՀ Միության ժողովրդական հաստատությունը ներկայացվելիք աշխատանքի պլանների վերաբերյալ (աշխատողների թիվը, աշխատավարձի ֆոնդեր, աշխատանքի արտադրողականությունը և այլն):

10. Նոր ֆունկցիաների կապակցությամբ ՀԱՄԿԻՍ-ի ու միությունների ծախքերը 1933 թվականի ընթացքում կատարվում են Աշխատողների և սոցիալապահովագրության կենտրոնական վարչության ու նրանց տեղական մարմինների պահպանման համար նախահաշվով հատկացված միջոցների հաշվին:

Հանձնարարել իՍՀ Միության ԲԳ Տեսչության ժողովրդատին, ֆինանսական կոմիտեին ու ՀԱՄԿԻՍ-ին՝ մեկ ամսվա ընթացքում վորոշել 1934 թվականի համար անհրաժեշտ միջոցների չափը, զգալիորեն կրճատելով ապարատի պահպանման ծախքերը:

Հետագայում ՀԱՄԿԻՍ-ը սխտեմատիկաբար կառավարության հաստատությանն է ներկայացնում Սոցիալական ապահովագրության և Աշխատանքի պաշտպանության դժուր կատարվող վարչական ծախքերի նախահաշիվները:

ԻՍՀ Միության ժողովրդական կոմիտեների խորհրդի նախագահի տեղակալ՝ Վ. ԿՈՒՅՔԻՇԵՎ

Արհեստակցական Միությունների Համամիութենական կենտրոնական խորհրդի քարտուղար՝ ՇՎԵՐՆԻԿ

10 սեպտեմբերի 1933 թ. Մոսկվա.

ԱՐԿՄԻՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՈՒ ՄԻՋՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՖՈՒՆԿՑԻԱՆԵՐԸ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎՐՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ ԱՐԿԵՍՏԱԿԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՎՈՐՈՇՈՒՄԸ

Ի կատարումն իՍՀ Միության ժողովրդական կոմիտեների խորհրդի և Արհեստակցական Միությունների Համամիութենական կենտրոնական խորհրդի 1933 թվականի սեպտեմբերի տասի վորոշման, ՀԱՄԿԻՍ-ի նախագահությունը հետևյալ հիմնական ֆունկցիաներն է սահմանում գործարկում-տեղեքների, միությունների կենտրոնների, արհմիությունների խորհուրդների և ՀԱՄԿԻՍ-ի տեղական բաժինների համար՝ սոցիալական ապահովագրության բնագավառում:

1. Գործարկում-տեղեքների վրա պարտականությունն է դրվում —

ա) վորոշել ապահովագրվածների իրավունքը՝ նպատ ստանալու վերաբերյալ, սահմանել ժամանակավոր տնաշխատողականության, հղիության և յերկային ծծով կերակրելու համար տրվող նպատների չափը՝ բանվորների ու ծառայողների տարբեր կատեգորիաների (հարվածայնություն, արտադրական ու արհմիութենական աշխատանքի ստաժ, աշխատանքի տևողությունը տվյալ ձեռնարկությունում և այլն) համար հրապարակված որենքներով ու ՀԱՄԿԻՍ-ի կանոններով սահմանված նորմաներին համապատասխան, նաև զրկել նպատ ստանալու իրավունքից չվողներին, գուրդներին, գործայիններին ու արտադրությունը կազմալուծող մյուս անձնավորություններին:

բ) Հսկողություն ունենալ ժամանակավոր տնաշխատողականության համար տրվող արձակուրդները ճիշտ պահպանելու վրա՝ պայքարելով սիմուլյացիայի դեմ:

գ) Սանատորիաների, կուրորտների ու հանգստյան տների ուղեգրեր ձեռք բերել ու բաժանել:

դ) Մասնակցել դիետիկ սննդի կազմակերպման գործին և բժշկի յեղրակացության համաձայն թույլություն տալ դիետիկ սննդից ողտվելու:

ե) Մասնակցել մսուրների, մանկապարտեզների ու մանկահրապարակների ֆինանսավորումը կազմակերպելու գործին և ապահովագրվածների յերեխաներին մսուր, մանկապարտեզ և մանկահրապարակ ուղարկել:

զ) Հսկել, վոր հաշմանդամներին ու ժամանակավոր անաշխատողականներին ալելի թեթե աշխատանք տրվի՝ համաձայն բժշկական ու աշխատանքային — եքսպերտ հանձնաժողովի յեղրակացության:

ը) Հսկողություն ունենալ ապահովագրական միջոցների ժամանակին և կանոնավոր զանձումն սոցիալական միջոցների կերտման, ինչպես և այլ միջոցները ճիշտ կերպով ու նպատակին ծախսելու վրա:

թ) Կազմել վճարման կետերի նախահաշիվները և հաստատելու ներկայացնել արհմիության մարզային կամ յերկրային մարմիններին, իսկ նրանց բացակայության դեպքում՝ Միության կենտրոնին:

ժ) Խոչընդոտել ձեռնարկություններում կազմակերպել բժշկական աշխատանքային — եքսպերտ հանձնաժողովներ: Սոցիալական ապահովագրության անհրաժեշտությունը վարելու համար հիմնարկներում և ձեռնարկություններում գործարկում — տեղ-

կոմսերին կից ստեղծվում են վճարման կետեր:

Արձմիության շրջանային բաժիններին կից, ուր վճարման կետեր չկան, ստեղծվում են սոցիալական ապահովագրության դրամարկղներ՝ գործարկում — տեղկոմներին կից գոյություն ունեցող վճարման կետերի իրավունքներով:

2. Միությունների հանրապետական, յերկրային, մարզային ու շրջանային բաժինների վրա պարտականություն են դրվում —

ա) Ղեկավարել գործարկում — տեղկոմներին վրձն աշխատանքը սոցիալական ապահովագրության բնագավառում և հսկողություն ունենալ նրանց կողմից ապահովագրվածներին սպասարկելու վրա:

բ) Հաստատել գործարկում — տեղկոմների սոցիալական ապահովագրության նախաձեռնվածները:

գ) Գնանել ապահովագրական մուծումները:

դ) Պայմանագրեր կնքել առողջապահության համապատասխան մարմինների հետ այն դեպքում, յերբ տվյալ ճյուղի ապահովագրվածներն սպասարկվում են հատուկ հիվանդանոցների ու բուժֆիլիալների կողմից, և ֆինանսավորել այդ գործը:

ե) Նպաստ նշանակել հաշմանդամության, ծերության, ծառայության ժամանակաշրջանը լրացնելու համար, ինչպես և կերակրողի մահանալու դեպքում:

Սոցիալական ապահովագրության աշխատանքները կատարելու համար արձմիությունների հանրապետական, յերկրային, մարզային ու շրջանային բաժիններին կից ստեղծվում են սոցիալական ապահովագրության դրամարկղներ:

3. Միությունների կենտրոնական կոմիտեների վրա պարտականություն են դրվում —

ա) Ղեկավարել արձմիությունների հանրապետական, յերկրային, մարզային ու շրջանային բաժիններին, նաև գործարկում — տեղկոմների աշխատանքը՝ սոցիալական ապահովագրության բնագավառում և հսկողու-

թյուն ունենալ նրանց աշխատանքի վրա:

բ) Կազմել և ՀԱՄԿԽ-ի հաստատություններ ներկայացնել սոցիալական ապահովագրության նախաձեռնվածները:

գ) Հաստատել արձմիությունների հանրապետական, յերկրային, մարզային ու շրջանային բաժինների սոցիալական ապահովագրության նախաձեռնվածները:

դ) Լրացուցիչ կանոններ ու բացատրագրեր հրատարակել սոցիալական ապահովագրության վերաբերյալ՝ հարմարեցնելով արդյունաբերության համապատասխան ճյուղերի յուրաքանչյուր պայմաններին:

ե) Ղեկավարել արձմիությունների իրավասության տակ գտնվող սանատորիաները, կուրորտներն ու հանդիսության տները և նրանց կապիտալ շինարարությունը:

զ) Հսկողություն ունենալ ապահովագրական մուծումները ժամանակին ու կանոնավոր կատարելու վրա:

ը) Ձեռնարկումներ մշակել հիվանդությունների դեմ պայքարելու ուղղությամբ:

թ) Պայմանագրեր կնքել առողջապահության համապատասխան մարմինների հետ՝ ապահովագրվածների բժշկական սպասարկման վերաբերյալ և ֆինանսավորել բուժօգնություն այն դեպքում, յերբ բժշկական սպասարկումը կազմակերպված է մասնաճյուղային սկզբունքով:

Սոցիալական ապահովագրության աշխատանքները կատարելու համար, արձմիությունների կենտկոմներին կից ստեղծվում են սոցիալական ապահովագրության դրամարկղներ:

4. Արձմիությունների շրջանային ու քաղաքային խորհուրդներին վրա պարտականություն են դրվում —

ա) Հսկողություն ունենալ և ղեկավարել արձմիությունների շրջանային բաժիններին ու գործարկում — տեղկոմների աշխատանքը սոցիալական ապահովագրության բնագավառում:

բ) Հսկողություն ունենալ շրջանի ու քաղաքի սահմաններում ապահովագրական մուծումները ժամանակին ու կանոնավոր կատարելու վրա:

գ) Լրացուցիչ պայմանագրեր կնք-

ել առողջապահության շրջանային ու քաղաքային մարմիններին հետ՝ ապահովագրվածներին բժշկական ոգնություն ցույց տալու վերաբերյալ և հսկողություն ունենալ այդ գործի կանոնավոր կազմակերպման վրա:

դ) Այն դեպքում, յերբ ապահովագրվածները համախմբված են արձմիությունների շրջանային բաժիններում, քաղաքային ու շրջանային արձմիտրհուրդներն անմիջականորեն սպասարկում են ապահովագրվածներին, փորձում են նպաստ ստանալու իրավունքը, նպաստի չափը՝ ժամանակավոր անաշխատունակության և անաշխատունակության այլ տեսակների համար բոլոր վրձն շրջանային խորհուրդներն այդ հաշիվները (մուտք և յեղք) վարում են ըստ բնագավառների:

ե) Կազմակերպել բժշկական — աշխատանքային — եքսպերտ հանձնաժողովներ:

5. Արձմիությունների հանրապետական, յերկրային ու մարզային խորհուրդներին վրա պարտականություն են դրվում —

ա) Հանրապետության, յերկրի կամ մարզի սահմաններում ղեկավարել արձմիություններին բոլոր բաժին-

ներին ու շրջանային արձմիտրհուրդներին աշխատանքը:

բ) Կազմել և ՀԱՄԿԽ-ի հաստատություններ ներկայացնել հանրապետության, յերկրի կամ մարզի սոցիալական ապահովագրության ընդհանուր բյուջեն և հաստատել արձմիությունների քաղաքային ու շրջանային խորհուրդների սոցիալական ապահովագրության նախաձեռնվածները:

գ) Ղեկավարել իր իրավասության տակ գտնվող սանատորիաները, կուրորտները, հանգստյան տներն ու բուժօգնատուությունները և նրանց կապիտալ շինարարությունը:

դ) Մշակել ու խճ Միության խորհուրդի հաստատություններ ներկայացնել սոցիալական ապահովագրության վերաբերյալ տրեմներն ու ապահովագրական մուծումների տարիքները:

ե) Հրահանգներ, կանոններ ու բացատրագրեր հրատարակել սոցիալական ապահովագրության որևէ ղեկավարելու:

զ) Մասնակցել ապահովագրվածներին սպասարկելու և բժշկական ոգնություն ցույց տալու համար առողջապահական մարմիններին ֆինանսավորելու կարգն ու ֆինանսավորման չափը սահմանելու գործին:

ՏԵՐԻՏՈՐԻԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՐԿՆԵՐԻ ՎԵՐԱՑՄԱՆ ՅԵՎ ՍՈՑԱԼԱԿՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԱՅԻՆ ԳԱՆՁԱՐԿՆԵՐԻ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ, ԳՈՒՅԲԸ ՅԵՎ ԳՈՐԾԵՐԸ ՊՐՈՓՄԻՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿԱՆԱՆԵԼՈՒ ԿԱՐԳԻ ՄԱՍԻՆ*)

ՀԱՄԿԽ-ի ՀՐԱՀԱՆԳՐ (հաստատված է ՀԱՄԿԽ-ի Բարտաղարության կողմից 1933 թ. սեպտեմբերի 13-ին)

1. ՏԵՐԻՏՈՐԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՐԿՆԵՐԻ ՎԵՐԱՑՈՒՄԸ

1. Ի կատարումն իՍՀՄ-ի Ժողովրդական և ՀԱՄԿԽ-ի 1933 թ. սեպտեմբերի 10-ի վրձնի մեջ՝ Աշխույժմատի վերացման առնչությամբ և ըստ մասնաճյուղային սկզբունքի միությունների կենտկոմներում և նրանց հանրապետական, մարզային (յերկրային)

*) Այն բոլոր ուղերառվ նյութերը, վրձն մասնաճյուղ են այս հրահանգում — ձեռքը, տարտակները և այլն, — ՀԱՄԿԽ-ն ուղարկում է պրոֆմիությունների կազմակերպություններին դժով:

որդաններում սոցիալական ապահովագրության գործը կազմակերպելու մասին, ս/թ. սեպտեմբերի 15-ից վերաբա իրավական կազմակերպություններ՝ լիվիլդալայի յեթալիկ հանրապետական, յերկրային և շրջանային սոցիալական ապահովագրության տերիտորիալ զանձարկները և նրանց աճաղջ գործերն ու ֆունկցիաները հանձնել համապատասխան տրհուրհուրդներին:

2. Պարտադրել հանրապետական, յերկրային (մարզային) արհուրհուրդներին՝ միություններին ԿԿ-ի հետ միասին միեջև ս/թ.

հոկտեմբերի 1-ն տվարուել մասնաճյուղային ղանձարկղների կազմակերպումը և վոչ ուշ քան 5/8. նոյեմբերի 1-ը կազմել տեղիտու-
րիալ ղանձարկղների լիկլիլապիտայի բալանս-
ները:

3. Արհիտորհուրդները սոցիալական ապա-
հովադրության վերակազմման մոմենտից պետք
է ապահովին բանվորներին կանոնադր սոցա-
սարկելը:

4. Պարտադրել միությունների կենտր-
կամիտներին, վոչ ուշ քան սեպտեմբերի
20-ը, մասնաճյուղային ղանձարկղների ըն-
թացիկ հաշիվներ բանալ հանրապետութուն-
ներում, յերկրներում (մարզերում) և շրջ-
ջաններում:

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՂՆԵՐԻ ՀԱՇՎԱՌՔԸ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԱՅԻՆ ԳԱՆՁԱՐԿԼ- ՆԵՐԻՆ ՀԱՆՁՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

6. Ապահովագրվածների հաշվառքը մաս-
նաճյուղային ղանձարկղներին հանձնելու աշ-
խատանքի վրա արհիտորհուրդները պետք է
լուրջ ուղարկություն դարձնեն:

Արհիտորհուրդներն անմիջապես № 5 ծա-
նուցարկի միջոցով հաղորդում են բոլոր ա-
պահովագրողներին այն մասին, վոր 5/8.
հոկտ. 1-ից մուծանքները պետք է կատար-
վեն համապատասխան մասնաճյուղային դան-
ձարկղներում: Բացի յուրաքանչյուր ապահո-
վագրողին անհատական ծանուցում ուղարկի-
լուց արհիտորհուրդները պետք է տեղական
թերթերում համապատասխան հայտարարու-
թյուններ անեն՝ ցույց տալով այն ընթացիկ
հաշիվները, ուր պետք է մուծվեն ապահո-
վագրական մուծանքները:

7. Միացած 5/8. հոկտ. 1-ից մասնաճյու-
ղային ղանձարկղների ընթացիկ հաշվուս
պետք է հաշվի առնել բոլոր ապահովագրա-
կան վճարներն՝ անկախ այն բանից, թե ինչ
չբանի համար են նրանք վճարում, այսինքն
ընթացիկ ապահովագրական մուծանքները և
հին ապահովների վճարումները:

Յուրյ տրված ժամկետից հետո լիկլիդա-
ցիայի յենթարկված տերիտորիալ ապահո-
վագրական գանձարկղներում մուծած ապա-
հովագրական վճարումներն արհիտորհուրդ-
ների կողմից պետք է վերահաշվառման յեն-
թարկվին մասնաճյուղային ղանձարկղների
համապատասխան ընթացիկ հաշիվներում:
ձիշտ այսպես էլ ապահովագրողների կող-
մից լիկլիդացիայի յենթարկված տերիտո-
րիալ ապահովագրական ղանձարկղների ընթա-
ցիկ հաշվում սխալմամբ մուծված գումար-
ները և այլ փաստաթղթերը պետք է հետ

5. Մասնաճյուղային ղանձարկղներին հան-
ձնելիլը գույքը և նյութական արժեքները
պետք է կատարվեն սրան կից յեղած հաշվա-
պահական դրադրության սխեմայի համա-
ձայն:

Նորածիններին հող տանելու առարկաների
(աղյուլ, բարուր և այլն) նստուրալ նպաստ
ների ֆոնդերը բաշխել դերադանցապես ըստ
արտադրական միությունների՝ յենթարկվ ա-
պահովագրվածների թվից և արտադրության
մեջ դրադված կանոնից տեսակարար կշիռից:

Չանաղան մարզկանց և հիմնարկություն-
ների հետ ունեցած բոլոր հաշիվները մինչև
5/8. նոյեմբերի 1-ը արհիտորհուրդների կող-
մից պետք է կարգավարված լինեն:

ուղարկվին համապատասխան մասնաճյուղա-
յին ղանձարկղներին:

Ապահովագրողներին վճարած նպաստի ու
կենսաթոշակի փաստաթղթերը 5/8. հոկտ.
1-ից պետք է հաշվի առնվին համապատաս-
խան դործարկում-տեղիում ապահովագրա-
կան մուծանքների վճարման հաշվում, ան-
կախ այն բանից, թե ինչ ժամանակամիջոցի
համար և վճարված նպաստը և կենսաթոշա-
կը:

Միամսյա ժամկետից հետո տարկետված
հիմնադանոցային թերթիկներն ապահովա-
դրական մուծանքների հաշվին չի ընդուն-
վում:

8. Այս հրահանգն ստանալուն պես անմիջա-
պես արհիտորհուրդները մասնաճյուղային ըս-
կըզրույթի հիման վրա բոլոր ապահովագրող-
ներին ըստմանում են համապատասխան պրոֆ-
միությունների վրա՝ № 1 ձևով կադմում են
ապահովագրողների ցուցակը և հաշվառքը՝
նրանց հետ յեղած ապահովագրական հատ-
կացումների հաշվառման համար:

Յուցակները կադմվում են չրջքադարհ-
խորհուրդների կողմից՝ ապահովագրողների
անձնական հաշիվների և այլ փաստաթղթերի
համաձայն, վորոնք ստացվել են լիկլիդա-
ցիայի յենթարկված տերիտորիալ ապահովա-
դրական ղանձարկղներից: Իսկ այն ձեռնար-
կություններում, ուր մուծանքները դանձու-
մը կատարված է յերկրային (մարզային), տե-
րիտորիալ ապահովագրական ղանձարկղների
կողմից, ցուցակները կադմում են յերկրա-
յին (մարզային) արհիտորհուրդները, ըստ
վորում այլ ցուցակներում ապահովագրող-
ները կատարվում են այլ ձեռնարկություն

ների գտնված վայրի ուսյունի հետեյլողակա-
նության կարգով:

Ըստ յուրաքանչյուր պրոֆմիության կադմ-
վում է առանձին ցուցակ՝ 2 որինակից: Ա-
պահովագրողներին ըստ միությունների բա-
ժանելու ժամանակ պետք է ղեկավարվել ա-
պահովագրվածներին դրանցելու մասին յե-
ղած դրութիով, վոր պարզաբանված է մի-
ությունների կի-լի մասնաճյուղային դան-
ձարկղների կողմից ապ. տոկոսների դանձման
աշխատանքի մասին յեղած հրահանգում՝ և
հատկապես առաջնորդվել հետևյալով.

ա. Առանձին դրանցման յենթակա յուրաքան-
չյուր ինքուրույն հիմնարկություն, ձեռար-
կություն կամ տնտեսութուն:

բ. Յեթե ձեռնարկութան կադմի մեջ մըտ-
նում են մի քանի ինքուրույն արտադրու-
թյուններ, վորոնք ներքին ողակներով (գոր-
ծարկում-տեղիումներով) միացել են տարբեր
պրոֆմիություններին, այն ժամանակ այդ
արտադրություններից յուրաքանչյուրը գը-
րանցվում է առանձին՝ համապատասխան
մասնաճյուղային ղանձարկղում:

գ. Այն աշխատակիցների աննշան խմբակ-
ները, վորոնք այլ պրոֆմիությունների պն-
դամներ են և չեն միավորվել տվյալ հիմ-
նարկության իրենց միության դործարկում-
տեղիումներում, առանձին չեն դրանցվում:

Յեթե միննույն ապահովագրողն ապահո-
վագրական մուծանքները կատարում է տար-
բեր տարիքներով, այն ժամանակ ցուցակում
տեղեկությունները պետք է տրված լինեն ա-
ռանձին՝ ըստ յուրաքանչյուր ապահովագրու-
կան տարիքի:

Ցուցակումն են մացվում նաև այն ձեռ-
նարկությունները, հիմնարկությունները և
տնտեսությունները, վորոնց համար ապա-
հովագրական մուծանքները կենտրոնացված
կարգով են մուծվում (պետական և տեղա-
կան բյուջետի միջոցով ֆինանսավորվող ձեռ-
նարկությունները և հիմնարկությունները,
կուսակազմակերպությունները, Այսպիսեպա-
դի և Գլխատառնախուսթյան հիմնարկներն
ու ձեռնարկությունները):

Յեթե տեղական բյուջետի միջոցներին հաշ-
վին ֆինանսավորող ձեռնարկությունների,
հիմնարկությունների և տնտեսությունների
մասին առանձին՝ ըստ ձեռնարկությունների
տեղեկություններ չկան, այն ժամանակ այդ
ձեռնարկությունները պետք է մացնել տվյալ
պրոֆմիության վերաբերվող բոլոր ձեռնար-
կությունների և հիմնարկությունների ընդ-
հանուր ցուցակում (որինակ բոլոր դպրոցնե-
րը պետք է մացնել կուսակի միության ցու-
ցակի մեջ, հիմնադանոցները, բուժաբաննե-

րը, բուժասնիտաբական միության ցուցակի
մեջ և այլն):

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ. Վերեկում հիշա-
տակված կադմակերպություններից կենտրո-
նացված կարգով դանձված ապահովագրա-
կան մուծանքները, ժամանակավորապես,
մինչև 1934 թ. հունվարի 1-ը պահպանվում
են, ըստ վորում կենտրոնացված կարգով հա-
վաքված միջոցներն՝ արհիտորհուրդները
պնքտավոր են բաժանել համապատասխան
մասնաճյուղային ղանձարկղներին վրա:

Ծ. Ապահովագրական հատկացումների հաշ-
վառքի կացությանը վորոշվում է ապահո-
վագրողների անձնական հաշիվներին տվյալ-
ներով՝ մինչ սահմանված ժամկետը նրանցից
ստացվող հաշվային փաստաթղթերի հաշ-
ձրմանը դրանցումից հետո: Ապահովագրա-
կան հատկացումների հաշվառքը հանձնման
որը պետք է խստորեն ստուգված և համա-
ձայնեցրած լինի ապահովագրողների հետ:
Ձրաշխված գումարների հաշիվներն անհրա-
ժեշտ են լիովին ծածկագրել և մուտք գրել
ապահովագրողներին համապատասխան անձ-
նական հաշվում:

Անձնական հաշիվների ստուգման և ապա-
հովագրողներին հետ հաշվառքների ճշտորոշ-
ման վորջ աշխատանքը պետք է այն հաշվով
կատարել, վոր վոչ մի դեպքում չխախտվի
ապահովագրողների ցուցակները մասնա-
ճյուղային ղանձարկղներին գումարներ հան-
ձնելու սահմանված ժամկետին:

10. Հիմնական ցուցանիշները, այսինքն ա-
պահովագրողների թվը, աշխատավարձի
ֆոնդը, տարիքը և հասանելի մուծանքների
ամսական գումարը ցուցակներում լրացվում
են յեղած վերջին հաշվային տեղեկագրերի
և վիճակագրական տալիսների համաձայն:

11. Ըստ ձեռնարկների, հիմնարկերի և
տնտեսությունների, վորոնք ֆինանսավոր-
վում են պետական ու տեղական բյուջետի մի-
ջոցերի հաշվին, № 1 ցուցակներում լրացվում
միմիայն «հիմնական ցուցանիշների», իսկ
ապահովագրական հատկացումների հաշվառ-
քի կացության մասին յեղած տվյալները չեն
նշվում, այլ այդ տվյալների փոխարեն փա-
նանցվում են «ապահովագրական մուծանք-
ները վճարվում են կենտրոնացած կարգով»:
Այն ձեռնարկությունները, հիմնարկու-
թյունները, վաղմաբերպությունները և տըն-
տեսությունները, վորոնք դադարեցրել են
իրենց դործունեյությունը, ապակի չեն մարց
բել իրենց ապահովագրական հատկացումնե-
րի պարտքերը, հիշատակվում են միմիայն
հաշվառքների կացության մասին յեղած
տվյալները, իսկ հիմնական ցուցանիշների

սյունակները չեն ըրացվում. այս ապահովագրողների դեմ 13-17-րդ տողամիջում գրվում է՝ «խիվիդացիայի յե յենթարկւմա»:

12. Ապահովագրողները № 1 ցուցակներին կից պարտադիր կերպով պետք է գրված լինեն հետևյալ նյութերին ու փաստաթղթերը. ա. Հայաստանի սոցիալական ապահովագրողների գրասենյակի մասին,

բ. արտադրողական մեջ գտնվող ապահովագրողներին վերաբերման դրոշմը և անվիճեք լիտերեն գանձման դրոշմը,

գ. գործող համաձայնագրեր՝ ապառիկների գանձման տարիներում տալու մասին:

դ. այն նյութերն ու փաստաթղթերը, վրոշմը վերաբերվում են աշխատանքի և սոցապահովագրության որենտրոնական խախտմանը՝ տուգանքներ բռնագանձելու պրոցեսում և

յե. հասարակական տեսուչ-հրահանգիչների ցուցակները, ուր ցույց տրված լինի ձեռնարկության անունը և հասարակական տեսչի ազգանունը:

Ապառիկներին գանձման նյութերի և փաստաթղթերի հանձնման մասին նշում է կատարվում՝ ծանոթության ցուցակում:

13. Ապահովագրողներին № 1 ցուցակը կազմելուց անմիջապես տրվում է ռաբադպրոֆխորհուրդներին՝ այս հրահանգի 12-րդ կետի նշումներով միասին, իսկ հանձնած ցուցակի պատճենն մնում է ռաբադպրոֆխորհուրդներին մոտ:

3. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏԿԱՑՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՇՎԱՌՔԸ ՅԵՎ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

14. Ապահովագրողներին մասնաճյուղային գանձարկղներին հանձնելու և ապահովագրական հատկացումներին հաշվառումը կազմում են յերկրային (մարզային) և հանրապետական արհիտրոհները՝ № 2 տեղեկության ռադիոկապի մասնաճյուղային համար առանձին: Այս տեղեկությունները կազմվում են № 1 ցուցակը լրացնելու պրոֆիտության հանձնումից հետո՝ յերեք օրվա ընթացքում:

№ 2 տեղեկությունը կազմվում է յերեք օրինակից: № 1 ցուցակի համապատասխան ցուցակների դրամային տվյալներին հիման վրա և № 4 տեղեկության հիման վրա. տեղեկության մե օրինակը տրվում է միութային շրջամեմին, 2-րդ օրինակը ուղարկվում է միութային կիս ճյուղային գանձարկղին, իսկ 3-րդ օրինակը մընում է յերկրային (մարզային) արհիտրոհներին:

Ապահովագրողների ցուցակը մասնաճյուղային հանձնաժողովներին հանձնելու հետ միասին փոխադրվում են յերկրային (մարզային) արհիտրոհներին ուղարկվում են № 4 տեղեկությունները՝ հանձնած ապահովագրողներին մասին, № 4 տեղեկությունը լրացվում է նաև № 1 ցուցակի համապատասխան սյունակի պատրաստի տվյալներով: Յեթե վրոշմը պրոֆիտության տվյալ ռադիոկապի (քաղաքում) ռադիոկապի բաժանմունք չունի, այն ժամանակ ռադ (քաղ) պրոֆիտորհուրդներին ուղարկվում են ապահովագրողներին ցուցակը յերկրային (մարզային) կամ հանրապետական պրոֆիտորհուրդներին՝ մարզային (յերկրային) կամ հանրապետական համապատասխան մասնաճյուղային գանձարկղներին հանձնելու համար:

Յերկրային (մարզային), հանրապետական պրոֆիտորհուրդներն են տալիս համապատասխան մասնաճյուղային գանձարկղներին թե՛ ռադ (քաղ) պրոֆիտորհուրդներից ստացված ցուցակները, և թե՛ անմիջապես այն ապահովագրողներին ցուցակը, վրոշմից մուծանքները գանձումը կատարվել և առաջ անմիջապես յերկրային, մարզային և հանրապետական տեղեկատվիչ սոցգանձարկղներին կողմից: Տվյալ յերկրում (մարզում) և հանրապետությունում վրոշմը պրոֆիտության բաժանմունքը չլինելու դեպքում, այդ միութային ապահովագրողներին ցուցակը համապատասխան միութային կիս և ուղարկվում մասնաճյուղային գանձարկղներին:

դային գանձարկղին, իսկ 3-րդ օրինակը մընում է յերկրային (մարզային) արհիտրոհներին:

15. Պրոֆիտությունների կիսի մասնաճյուղային գանձարկղները բոլոր յերկրային, մարզային հանրապետական գանձարկղներից: № 2 տեղեկությունն ստանալիս այդ տեղեկություններից կազմվում են ամփոփման տեղեկագրեր՝ յերկու օրինակից, վրոշմի մեկը ուղարկվում է ՀԱՄԿԿ-ին, իսկ մյուսը մնում է արհիտրոհային կիսի մասնաճյուղային գանձարկղում:

16. Ապահովագրության պրոֆիտություններին հանձնելը վերջացնելով արհիտրոհները յերկրային գանձարկղում են յերկու օրինակից: № 3 ամփոփման տեղեկագրեր: Ռադ (քաղ) արհիտրոհները այդ տեղեկագրերի մե օրինակը

ներկայացնում է յերկրային (մարզ) կամ հանրապետական արհիտրոհներին, իսկ վերջին ամփոփման տեղեկագրերն՝ յերկրային (մարզ), կամ հանրապետությունում ամբողջովին վերջացած, ներկալ նաև անմիջապես յերկրային (մարզային) արհիտրոհներին, յերկրային (մարզային) և հանրապետական խորհուրդներին:

№ 3 ամփոփման տեղեկագրերը կազմվում համար ըստ 1-ին բաժնի ռադիոկապի արհիտրոհները վերջնում են № 1 ապահովագրողների ցուցակի համապատասխան սյունակների գումարային տվյալները, իսկ յերկրային (մարզային) և հանրապետական խորհուրդներին:

4. ՄԻՆՁԵՎ 1933 թ. ՀՈՒՍ. Ի-Ը ԸՍՏ ՈՊԵՐԱՑԻԱՆԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԲԱՆԿՆԵՐԻ ՅԵՎ ՀԱՆՁՆՄԱՆ ՈՒ ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ ԲԱԼԱՆՍՆԵՐԻ ԿԱԶՄՈՒՄԸ

17. Ռադ (քաղ) արհիտրոհներն մասնաճյուղային գանձարկղներին կողմից նրանց տրված դրամական միջոցներին և նյութական արժեքներին մասին կազմվում են արձանագրություններ կամ հանձնման բալաններ և ներկայացնում են յերկրային (մարզային) կամ հանրապետական արհիտրոհներին:

Յերկրային (մարզային) և հանրապետական արհիտրոհները կազմում են ամփոփման հանձնման բալաններ՝ ամբողջ յերկր (մարզի) և հանրապետության վերաբերյալ՝ կցելով ռադ (քաղ) արհիտրոհներին հանձնման բալանները և ներկայացնում են այն ՀԱՄԿԿ-ը, վրոշ ուղ ջան ս. թ. նոյեմբերի 1-ը:

Հանձնման բալանները կազմվում են արհիտրոհներին կողմից № 6 ձևով՝ ըստ պրոֆիտությունների բաժանմանը:

18. Ռադիոկապի (քաղաքային) մասնաճյուղային գանձարկղները ռադ (քաղ) արհիտրոհներին ընդունած դրամական միջոցներին և նյութական արժեքներին մասին հաղորդում են յերկրային (մարզային) կամ հանրապետական մասնաճյուղային գանձարկղներին՝ ներկայացնելով ընդունող հանձնող արձանագրությունների պատճենը:

Յերկրային (մարզային) և հանրապետական մասնաճյուղային գանձարկղները ռադիոկապի նախորդ կետից ցուցմունքների և ռադ (քաղ) մասնաճյուղային գանձարկղների արձանագրությունների հիման վրա, ինչպես նաև անմիջապես յերկրային (մարզային), հանրապետական արհիտրոհներին ընդունված միջոցների, գույքի, նյութական արժեքների արձանագրություններին:

հուրդները վերջնում են № 2 տեղեկության համապատասխան սյունակի գումարային տվյալները:

№ 3 ամփոփման տեղեկագրեր յերկրային բաժնից լրացվում է միմիայն 4-7-րդ սյունակներին՝ ապահովագրական հատկացումներին հաշվառման դրոշմային մասին: Այս բաժնի հիմնական ցուցանիշներին 8-11-րդ սյունակները չեն լրացվում, վրոշ հետևյալ նրանք պետք է մտնեն համապատասխան պրոֆիտությունների 1-ին ամփոփման տեղեկագրի բաժնի մեջ:

և փաստաթղթերի հիման վրա: Մինչ ներկայացնելը միութային կիսի մասնաճյուղային գանձարկղներին յերկրային (մարզային) և հանրապետական մասնաճյուղային գանձարկղները պարտավոր են համեմատել ընդունող բալաններն յերկրային (մարզային) կամ հանրապետական արհիտրոհներին հանձնման բալանի հետ: Յերկրային (մարզ) և հանրապետական արհիտրոհները պարտավոր են մասնաճյուղային գանձարկղներին ընդունող բալանները հաստատել:

Յերկրային (մարզային) և հանրապետական մասնաճյուղային գանձարկղներից ստացված ընդունող բալանների հիման վրա, ինչպես նաև անմիջապես յերկրային (մարզային) կամ հանրապետական արհիտրոհներին կիսի մասնաճյուղային գանձարկղները մարզային (յերկրային) մասնաճյուղային կազմում են ամփոփման ընդունման բալաններ և ներկայացնում են այն ՀԱՄԿԿ-ին, վրոշ ուղ ջան ս. թ. նոյեմբերի մեկը:

Ընդունող բալանները մասնաճյուղային գանձարկղները կազմում են № 7 ձևով:

19. Մինչ ս. թ. հոկտեմբերի մեկին յերեք ժամանակամիջոցում արհիտրոհները ստացված ապահովագրության ամսական ֆին վիճակագրությունները կազմում են նախապես տեղեկատվիչ սոցապգանձարկղներին համար սահմանված կարգով ու ձևով: Վրոշ ուղ ջան նոյեմբերի մեկը յերկրային (մարզային) արհիտրոհները պետք է ներկայացնեն ՀԱՄԿԿ-ին մինչ սեպտեմբեր ամիսը ներառյալ յերեք ֆին վիճակագրությունները:

20. Անկախ ամսական ֆին վիճակագրությունները:

Թյունները ներկայացում է, յերկրային (մարդային) և հանրապետական արհարհ-հուրդները կազմում են և ՀԱՄԿՍ-ին են ներկայացնում տեղեկագրեր ընթացիկ տար-վա ինն ամիսների (1933 թ. հունվարի մեկից

մինչև հոկտ. մեկը) տեղեկատվալ սոցալ-դանձարկղների բյուջեի կենտրոնում մասին: Ինն ամիսների հաշվետվությունները կազմելու կարգի մասին կտրվեն լրացուցիչ հրահանգական ցուցմունքներ:

ՄԻՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՆԵՐԻ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՊԼԱՌՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԳԱՆՁԱՐԿՆԵՐԻ 1933 Թ. 4-Դ 3ԵՌԱՍ-ՍՅԱԿԻ ԲՅՈՒԴՋԵՆ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ՅԵՎ ՀԱՍՏԱՏԻԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

1. Միությունների կենտրոնական կոմիտեները պետք է անմիջապես անցնեն սոցիալական ապահովագրու-թյան դանձարկղներին 1933 թ. 4-րդ յեռամսյակի բյուջեի կազմմանը և այդ աշխատանքները պետք է ապարտ-վեն այն հաշվով, վոր բյուջեն ՀԱՄԿՍ-ին ներկայացնի վոչ ուշ, քան ս. թ. 22-ը սեպտեմբերի:

Բյուջեները պետք է կազմված լի-նեն միությունների կենտրոնական կոմիտեների կողմից միությունների հանրապետական ռազմավարով, իսկ ՌՍՖՍՀ-ի համար՝ մարդային, յերկ-րային և ԱՍՍՍՈ-ի մասշտաբով:

Միությունների կենտրոնական կո-միտեները պարտավոր են կազմել ի-րենց բյուջեներն այն նախագծերի հաշվով, վորը նրանք ստանում են հանրապետական, յերկրային և մար-դային բաժանմունքների կողմից, վո-րին կցված կլինեն համապատասխան արհմիությունների յեզրակացություն ները:

2. Մասնաճյուղային դանձարկղնե-րի բյուջեներում պետք է լինեն յե-կամտի և ծախքերի հետևյալ հոդ-վածները.—

Ա. ՅԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ

ա) Ապահովագրական մուծանքնե-րը,

բ) Մուծումներ պարտքերի հաշ-վին,

գ) Այլ մուծումները (տույժ, տու-դանք և այլն):

Բ. ԾԱՆՔԵՐ

ա) Նպատակներ ժամանակավոր ա-նաշխատունակության համար, հի-վանդությունների հետևանքով,

բ) Հղիության և ծննդի հետևան-քով ժամանակավոր անաշխատունա-կության նպատակներ,

գ) Մանկան հոգ տանելու առարկա-ների ծախքերի նպատակներ,

դ) Յերեխաների կերակրման նը-պատակներ,

յե) Ապահովագրվածների և նրանց ընտանիքի անդամների թաղման նը-պատակներ,

զ) Աշխատող աշխատանքի հաշ-մանդամի թոշակների, ծերության թոշակների և յերկարատե ծառայու-թյան թոշակների նպատակներ և այլն:

ե) Կերակրողը կորցրած աշխատող ընտանիքի անդամների թոշակներ,

ը) ապահովագրվածների բուժող-նությունը,

թ) Դիեա սնունդ,

ժ) Մանկամուսուներ ծախքը,

ի) Դպրոցականների սնունդը,

լ) Ապարտի ծախքը,

կ) Բժշկական վերահսկողության ծախքը,

ճ) Ապահովագրական լուսավորու-թյան ծախքը:

ԾԱՆՈՐ.— Արդյունաբերության ղեկավար ճյուղերի սոցիալական ա-պահովագրության դանձարկղները 4-րդ յեռամսյակի իրենց բյուջեները պետք է ներկայացնեն սահմանված նամակադրությամբ:

3. Քարածխի, նավթի, լեռնարդյու-նաբերության, սև մետաղադրայի, գունավոր մետաղադրայի, ընդհա-նուր մեքենաշինարարության տրանս-պորտային մեքենաշինարարության, գյուղատնտեսական մեքենաշինարա-րության, ավիո-ավտոտրակտորային մեքենաշինարարության և հիմնական քիմիայի, ինչպես նաև յերկաթուղա-յին և ջրային տրանսպորտի բանվոր-ների միությունների կենտրոնական կոմիտեներն իրենց բյուջեների պրո-յեկտը պետք է ներկայացնեն № 1 ձեւով: Դրան պետք է կցված լինի

№ 2 ձևի բյուջետային ցուցանիշների տախտակը:

Մնացյալ միությունները բոլոր կենտրոնական կոմիտեները պետք է ներկայացնեն իրենց բյուջեներին նա-խագծերը № 1 ձևով, վորին կցված պետք է լինի № 3, 4 ձևի բյուջե-տային ցուցանիշների տախտակը, ըստ վորում աշխատանքի հաշմանդամների, ծերության և յերկարատե ծառայու-թյան համար վճարվող թոշակների թիվը (ՊՊ «Ա» «Բ» և «Գ» հոդ. 7 հոդ. № 2 ձևերը) և վերահիշյալ հաշ-մանդամների կատեգորիայի նպատակն-րի չափերը (ՊՊ «Ա», «Բ» և «Գ» հոդ. 8, № 2 ձևերը) ցույց է տրվելու մի տողի վրա:

4. Հանրապետությունների միու-թենական արհ. խորհուրդները իսկ ՌՍՖՍՀ-ում՝ մարդային, յերկրա-յին արհ. խորհուրդները և ԱՍՍՍՈ պետք է անմիջապես անցնեն սոցիա-լական ապահովագրության 1933 թ. 4-րդ յեռամսյակի իրենց ոպերատիվ սմետաների կազմանը և այդ աշ-խատանքները վերջացնել այն հաշ-վով, վոր իրենց ոպերացիոն սմետա-ների նախագծերը ներկայացվեն ՀԱՄԿՍ, վոչ ուշ քան ս. թ. սեպ-տեմբերի 22-ը:

5. Արհմիությունների 4-րդ յե-ռամսյակի ոպերացիոն սմետաներում ներկայվում են հետևյալ ծախ-քերը.—Աշխատող թոշակաւուներին վճարվող թոշակները, կենտրոնաց-րած միջոցառումներով բուժ. ողնու-թյան համար կատարվող ծախքեր, ծախքեր հանգստյան տան համար, բանվոր յերիտասարդության կոլո-նիաների և բանվորական հանգստի այլ տեսակները, սանատորիա-կու-րորտային բուժում, մանկատուն, հաշմանդամների հիմնարկություն-ներ, հիվանդանոցային, մանկամ-սուրային և պրոֆիլակտիկ շինարա-րություն, կաթնատնտեսությունների շինարարությունը և սարքավորումը, ոժանդակ տնտեսություններ կազմա-կերպում, հանգստյան տների, սա-նատորիաների և հիվանդանոցներին կից հաշմանդամների ուսուցումը, բժշկա-աշխատանքային երապետ-հանձնաժողովների (ՎՏԵԿ) ծախքե-րը, ապահովագրական լուսավորու-թյան և այլ ծախքեր, վորոնք չեն նախատեսված նոր կազմակերպվող

ճյուղային դանձարկղների բյուջե-ներում:

6. Բացի սոցիալական ապահովագ-րության ոպերացիոն սմետաների նախագծից արհ. խորհուրդները պետք է սույն թվի 4-րդ յեռամսյակի ընթացքում մինչև 22-ը սեպտեմ-բերի կազմեն և ներկայացնեն ՀԱՄԿՍ ըստ ճյուղերի (№ 3 ձևը, № 3 ա ձևը և № 4 ձևը) սոցալդանձարկղների ամփոփման բյուջեների նախագծերը:

7. Հանրապետական, մարդային և յերկրային միությունների տեղեկազ-րական բյուջեներում ներկայվում են հետևյալը.—

ա. Բոլոր մասնաճյուղային դան-ձարկղների բյուջեներին ի բաց առ-յալ յերկաթուղային և ջրային տրանսպորտի դանձարկղները:

բ. Այդ վճարման կայանների սմե-տաները, վորոնք գտնվում են տըվ-յալ տեղիտրեկայի վրա և անմիջա-կանորեն յենթարկվում են միու-թյունների կենտրոնական կոմիտե-ներին և:

գ. Արհմիությունների սոցիալա-կան ապահովագրության ոպերացիոն սմետաները:

8. Արհ. խորհուրդների ոպերա-ցիոն սմետաները և մասնաճյուղա-յին դանձարկղների բյուջեները 1933 թ. 4-րդ յեռամսյակի համար հաստատվում են հետևյալ կար-գով.—

ա. Միությունների կենտրոնական կոմիտեների սոցիալական ապահո-վագրության դանձարկղների բյուջե-րները միութենական հանրապե-տության մասշտաբով, իսկ ՌՍՖՍՀ ներսում՝ մարդային, յերկրային և հանրապետական մասշտաբով հաս-տատվում է ՀԱՄԿՍ-ի նախագա-հության կողմից: Նույնպես վեր-ջինիս կողմից է հաստատվում հան-րապետության արհմիությունների ո-պերացիոն սմետաները, իսկ ՌՍՖՍՀ-ին հաստատվում է հանրապետա-կան մարդային և յերկրային արհմիությունների կողմից:

բ. ՀԱՄԿՍ-ի նախագահության կողմից հաստատված միությունների կենտրոնական կոմիտեների բյուջե-րների և սմետաների հիման վրա միությունների կենտրոնական կոմի-տեները հաստատում են իրենց հան-

բազմաթիվ, յերկրային և մարդա-
յին բաժանումներին սոցիալական
ապահովագրության բյուջեները,
ինչպես նաև վճարող կաշառների
ամփոփումը, վերոնշյալ անմիջապես յեն
թարկվում են կենտրոնական կոմի-
տեին: Միությունների հանրապետա-
կան արհմիութենաները իսկ ՌՍՖՍՀ
ում հանրապետական, յերկրային և
մարդային արհմիութենաները հաս-
տատում են միութենական միավո-
րումների ստորին ողակների սոցիա-
լական ապահովագրության սե-
ռաները:

9. Միությունների կենտրոնական
կոմիտեների մասնաճյուղային գա-
նադիրների 4-րդ յեռամսյակի բյուջե
ները կազմվում են տվյալ ճյուղի
վոդչ ապահովագրածների թվի հի-
ման վրա:

Ներկայումս ճյուղային յերկա-
թուղային և ջրային տրանսպորտի
գանձարկղներում սպասարկվող ապա-
հովագրվածները (բժիշկներ, ուսու-
ցիչներ, չինարարներ և այլն) մին-
չև 1934 թվի հունվարի 1-ը հա-
մապատասխան միություններին չեն
անցնում: Այս առնչությամբ բուժ-
սանիտարական, պետ. առևտրի և
կոոպերացիայի յերկաթուղային նախ-
կառույցումների, արգելակչիկոտայի,
հասարակական սնունդի և լուստի
միությունների կենտրոնական կո-
միտեները կազմում են իրենց գա-
նադիրների բյուջեները դուրս
դնելով ապահովագրվածների այն
թվը, վորոնց սպասարկում են
տրանսպորտային գանձարկղները:

10. Ապահովագրվածների թվի սյա-
նավորման ժամանակ, միջին աշ-
խատավարձի և միջին ապահովագրա-
կան տարիքի կազմի ժամանակ հիմ-
նականում պետք է ուղտագործեն
այն վիճակագրական տվյալները,
վորոնք ըստ միությունների հաշվի
յենառվել աշխատողների թվի, առ 1-ն
հունվարի, առ 1-ն ապրիլի և առ
1-ն հունիսի, ինչպես նաև ս/թ. 4-րդ
յեռամսյակի աշխատանքի տնտեսա-
կան որդանների պրոնկտիրովկան,
վորոնք ստացված են վճարման կա-
յաններից ըստ ճյուղերի յենա-
բյուջեների և հաշվետվություննե-
րի տեղակազրեբից և № 1 ձևի արվ-
յալներից, վորը կցված է ՀՍՄԿԽ-ի
սոցիալական ապահովագրական տե-

բիտորիալ գանձարկղների վերա-
ման կարգի մասին» յեղած հրահան-
գին:

11. Տուգանքների և կապիտալի
տոկոսների ու այլ մուշանքների հաշ-
վին յեղած յեկամուտները, բացի
ապահովագրողների պարտքերից,
նախագծվում են յենկելով այդ յե-
կամուտների մուշանքների միջին
տոկոսից:

12. Ապահովագրողների պարտքերը
բաժանվում են առանձին պրոֆմիու-
թյունների վրա համապատասխան
ապահովագրվածների անձնական հա-
շիվների կացության տվյալների
վրա:

13. Ըստ առանձին պրոֆմիություն-
ների հիմնադրության հետեվանքով
ժամանակավոր անաշխատունակու-
թյան ծախքերը վորոշելու ժամանակ
հիմնադրության որերի թիվը նա-
խագծվում է ըստ աշխատանքի ճյու-
ղերի հիմնադրության չտապ հաշ-
վառման տվյալների հիման վրա:
Այս տվյալները պետք է խմբավոր-
ման յենթաբիվեն ըստ պրոֆմիու-
թենական նշանի:

14. Հիմնադրության հետեվանքով
ժամանակավոր անաշխատունակու-
թյան որերի թվի նախագծման ժա-
մանակ, միությունների կենտրոնա-
կան կոմիտեները և արհմիութենա-
ները պետք է յեկակառ ընդունեն 1933
թվին հաստատված ցուցանիշների
վրա կազմված տարեկան պլանի կա-
տարման պարտավորությունները:

15. Ժամանակավոր անաշխատու-
նակության նպաստների միջին չափի
նախագծումը կատարվում է աշխա-
տավարձի աճման հաշվառման վրա
և նպաստի որակի միջին հարաբե-
րությամբ անցյալ ժամանակի մի-
ջին աշխատավարձի համեմատու-
թյամբ: Այս փոխհարաբերությունը
վորոշելու համար արհմիութենաները
պետք է ուղտագործեն վճարման կա-
յանների բյուջեները և հաշվետվու-
թյունները:

16. Յուրաքանչյուր մասնաճյու-
ղային գանձարկղի համար լրա-
ցուցիչ տեսակների ծախքերը վորոշ-
վում են միությունների կենտրոնա-
կան կոմիտեների մասնաճյուղա-
յին գանձարկղների կողմից, յեկ-
նելով տվյալ միության համար
ՀՍՄԿԽ-ի սահմանած նախագծից,

իսկ արհմիությունների համար յեկ-
նելով տվյալ ճյուղի վճարման կա-
յանների բյուջեներից կամ յեղած
հաշվետվություններից:

17. Ժողովրդական տնտեսության
ճյուղերում աշխատող հաշմանդամ-
ների թիվը, վորոնք միավորված են
այս կամ այն պրոֆմիության մեջ,
միությունների կենտր. կոմիտեների
կողմից վորոշ տոկոսով ընդունվում
և հաշվվում է ապահովագրվածների
թվի վրա և բաժանվում է ՀՍՄԿԽ-ի
առանձին միությունների վրա:

Ժողովրդական տնտեսության առան-
ձին ճյուղերում աշխատող հաշման-
դամների թիվն արհմիությունները
վորոշում են այն տվյալների հիման
վրա, վորոնք ստացվում են տվյալ
ճյուղի վճարման կայանների բյու-
ջեներից և հաշվետվություններից:

Թուշակի միջին չափը վորոշում է
միության կենտրոնական կոմիտեն
ՀՍՄԿԽ-ի տվյալների ցուցանիշների
հիման վրա, իսկ արհմիություննե-
րին՝ այն ցուցանիշների հիման
վրա, վորոնք վորոշվում են բյուջե-
ներին համաձայն և վճարման կա-
յանների հաշվետվությունների հա-
մաձայն:

18. Ամուր՝ հատկացումներով ս.թ.
4-րդ յեռամսյակի Փին պլանը նա-
խագծելու ժամանակ (բուժօգնու-
թյուն, մանկական հիմնարկու-
թյուններ, պրոֆիլակտիկա և այլն)
անհրաժեշտ է յենել տարեկան հաս-
տատված հաշվետվություններից և
առաջին 3 յեռամսյակների Փինպլա-
նից: Յենե առաջին 3 յեռամսյակ-
ների ընթացքում դերածախսեր կան,
այն ժամանակ 4-րդ յեռամսյակի
Փինպլանի համապատասխան հոդ-
վածում պետք է պակասեցում կա-
տարվի:

19. Բուժ ոգնության միջոցների
բաշխումը արհմիությունները պետք
է կատարեն հաշվի առնելով ապահո-
վագրվածների թիվը և արդյունա-
բերության տվյալ ճյուղում ժամանա-
կավոր անաշխատունակության որե-
րի թվի համաձայն, ինչպես նաև այն
հատկացումների հաշվառման հա-
մաձայն, վորոնք բաց են թողնված
ըստ ղեկավար ճյուղերի ընթացիկ
տարում: Բուժօգնության համար
բացարձակ ընդհանուր գումարից

պետք է առանձնացնել այն գումար-
ները, վորոնք անհրաժեշտ են բժշ-
կական ցանցի ծախքերը հոգալու
համար:

20. Հակահամաճարակային և հա-
կամարիական միջոցառումների
համար յեղած հատկացումները, ինչ-
պես նաև մերձ հիմնադանոցային
տնտեսությունների համար յեղած
հատկացումները նախագծվում են
արհմիությունների ոպերացիոն սե-
ռաների համաձայն և չեն մտնում
նոր կազմակերպված մասնաճյուղային
գանձարկղների բյուջեներում:

21. Դիտանուդի համար բաց թո-
ղած միջոցների բաշխումն առանձին
պրոֆմիությունների միջև տեղի յե-
րանհետ մնունք ստացողների կո-
տիգենտների համապատասխան ինչ-
պես նաև գիտնաշարանների ցանցի
համապատասխան, վորոնք այս կամ
այն արտագրության ճյուղի բան-
վորներին են սպասարկում:

22. Ըստ մասնաճյուղային գա-
նադիրների մանկամուտներ պահելու
համար յեղած հատկացումների բաշ-
խումը կատարվում է մանկամուտ-
ներում տվյալ ճյուղի աշխատակու-
րուհիների յերեխաների թվի համա-
ձայն: Մանկապարտեղների և դպրոցա-
կանների սնունդի համար բաց թո-
ղած միջոցները պետք է բաշխվեն
մասնաճյուղային գանձարկղների մի-
ջև՝ դպրոցական և արտագրոցա-
կան յերեխաների հատակի թվի հաշ-
վառման հիման վրա:

23. Ապահովագրական լուսավո-
րության համար բաց թողնվող մի-
ջոցները արհմիությունների սեռտա-
ների միջև և մասնաճյուղային գա-
նադիրների բյուջեների միջև
բաշխվում են հետեվյալ կերպ. հատ-
կացումների 15 % անցնում է արհ-
միությունների սեռտաներից, իսկ
85 % -ը ճյուղային գանձարկղների
բյուջեներին:

24. Ապարատը պահելու ծախքերի
վորոշումը և ըստ մասնաճյուղային
գանձարկղների և արհմիութենաների
բժշկական վերահսկողության ծախ-
քերի վորոշումը կատարվում են այն
չտառների համապատասխան նորմա-
ներով, վորոնք ընդունված են

ՀԱՄԿԻ-ի կողմից: Բժշկա-աշխատանքային և ընտանեկան հարաբերությունների համակարգի մոտիվները (ՎՏԵԿ) ծախսերի վերաբերյալ:

ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԻԿԱԿԱՆ ՄՈՒԾԱՆԳՆԵՐԻ ԳԱՆՁՄԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱ- ՌՈՒՄ ԴՐՈՖԻՏԻՆԻՅԱՆՆԵՐԻ ՀՅՈՒՂԱՅԻՆ ԳԱՆՁԱՐԿՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐԵԼԻԲ ԱՇԽԱՏԱՆԳԻ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՄԿԻ-ի ՀՐԱՀԱՆԳԸ (հաստատված է ՀԱՄԿԻ-ի ֆարտուղարության կողմից 1933 թ. սեպտեմբերի 15-ին)

1. ԱՊԱՀՈՎԱԳԻՐՆԵՐԻ ԳՐԱՆՑՈՒՄԸ ՊՐՈՖԻՏԻՆԻՅԱՆՆԵՐԻ ՀՅՈՒՂԱ- ՅԻՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԻԿԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՐԿՆԵՐՈՒՄ

1. Տեղի տրվում է սոցիալական արժեքների վերաբերյալ հասկանալի արժեքների դրույթների համակարգի կառուցմանը և դրանց ընդունմանը հաշվառման են լինելու:

Բոլոր նոր կազմակերպվող պետական, հասարակական, կոոպերատիվ, մասնավոր և կոնցեսիոն ձեռնարկությունները, հիմնարկությունները և տնտեսությունները, վոր վարձու աշխատանք են զործարկում (ներառյալ նաև անհատ վարձուները), պարտավոր են 10 որվա ընթացքում զբաղվել համապատասխան միությունների ճյուղային սոցիալական ծախսերով:

2. Առանձին զբաղման և լինելու յուրաքանչյուր ինքնուրույն ձեռնարկություն, հիմնարկություն կամ տնտեսություն:

Յեթե ձեռնարկության կազմում մտնում են մի քանի ինքնուրույն արտադրություններ, վորոնք միավորվում են տարբեր պրոֆիտությունների ստորին սղակների (զործար-տող-կոմիտեի) կողմից, ապա այդ արտադրություններից յուրաքանչյուրը զբաղվում է համապատասխան պրոֆիտության ճյուղային

զանգվածում: աշխատե, որինակ, «Շարիկո-պողիշիկ» զործարանի կապիտալ շինարարության բաժինը, վորն ունի երկու շինված, զբաղվում է արդյունաբերական միության ճյուղային զանգվածում, իսկ զործարանի մնացյալ արտադրությունը զբաղվում է ընդհանուր մեքենայինության բանվորների միության ճյուղային զանգվածում և այլն:

ՄԱՆՈՒԹՈՒԹՅՈՒՆ. — Յեթե կան անհանձն թվով այլ միության անդամ աշխատողներ, վորոնք տվյալ ձեռնարկությունում չեն միավորվում օտարին պրոֆիտակի (զործար-տողի) կողմից, ապա նրանք առանձին չեն զբաղվում, այլ մտնում են տվյալ ձեռնարկության զբաղման մեջ՝ ըստ ճյուղային նշանի:

3. Պրոֆիտները ընդունված ապահովագրությունը պետք է համարակալվեն հաջորդական կարգով, իսկ նոր համարները պետք է հաջորդվեն ապահովագրություն, դրվեն ապահովագրության տրվող հաշվային տեղեկություններում և վճարման հայտարարություն: Բոլոր նոր զբաղվող ձեռնարկությունները, հիմնարկությունները և տնտեսությունները ստանում են հաջորդական համարներ:

2. ԱՊԱՀՈՎԱԳԻՐՆԵՐԻ ՏԱՐԻՖԱԿԱՆՈՒՄԸ

4. Ապահովագրական մուծանքների չափը օրհանում են պրոֆիտությունների ճյուղային զանգվածները՝ համապատասխան զործույթներին:

5. Ապահովագրական տարիքի կիրառման իրավունքը վերապահվում է միության կողմից: Նախագահությանը կամ նրա այն կազմակերպությունները, վորին լիազորվում է նա:

6. Տարիքավորման համար հիմք են ծառայում այն տեղեկությունները, վորն ապահովագրությունը հաղորդում են զբաղման զե-

մուծների մեջ, իսկ առանձին դեպքերում նաև պրոֆիտության ճյուղային զանգվածի կատարած հետազոտության արդյունքները:

7. Տարիքավորման լինելու պրոֆիտության ճյուղային զանգվածում ինքնուրույնաբար զբաղման լինելով ամեն մի ձեռնարկություն, հիմնարկություն կամ տնտեսություն առանձին-առանձին:

ՄԱՆՈՒԹՈՒԹՅՈՒՆ. 1.— Խառն արտադրություն ունեցող այն ձեռնարկություններն ու տնտեսությունները, վորոնք տար-

բեր արտադրանքներ են տալիս, տարիքավորվում են ըստ այն արտադրության, վորտեղ զբաղված են ամենից ավելի մեծ թվով բանվորներ:

ՄԱՆՈՒԹՈՒԹՅՈՒՆ. 2.— Ձեռնարկության այն զբաղման կազմը, վորն անմիջապես կանոնադրվում է տվյալ ձեռնարկությանը (զործարանային զբաղման յակ և այլն), տարիքավորվում են ըստ այն տարիքի, վորը սահմանված է նրա

ապահովագրական ձեռնարկության համար, անկախ այն բանից՝ ձեռնարկության տեղիտրվելու և դառնում նա, թե՞ նրա նից դուրս:

8. Ապահովագրության այն կամ այն տարիքի տակ գցելու մասին պրոֆիտության ճյուղային զանգվածի ընդունած վորոշումը հաղորդվում է ապահովագրության նրան այդ մասին ծանուցագիր ուղարկելով:

3. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՄՈՒԾԱՆԳՆԵՐԻ ՀԱՇՎԱՐԿՈՒՄԸ

9. Ապահովագրական մուծանքները հաշվարկվում են նկատի ունենալով բանվորների և ծառայողների ստացած աշխատավարձի ամբողջ դուժարը, առանց հաշվի առնելու վորևե պահում (բեկամային հարկի դեմ): Աշխատավարձի ընդհանուր դուժարի մեջ, վորի վրա հաշվարկվում են ապահովագրական մուծումները, մտնում են վարձատրության հետևյալ տեսակները.

ա) վարձատրություն նորմալ աշխատանքի համար, անկախ վարձատրության յեղանակից (ամսավարձ, օրավարձ, զործավարձ, ակորդային, ըստ հաշվի և այլն):

բ) վարձատրություն արտաօրինակ աշխատանքի համար:

գ) վարձատրություն նորմալից դուրս արտադրելու համար:

դ) վարձատրություն և լրացուցիչ վճար բեռնափոխման համար:

յ) պրեմիալ և այլ հատուկ ձեռքեր, վորոնք պարբերաբար հաշվվում են տրվող վարձատրության վրա, անկախ այն բանից՝ թե ինչ ֆոնդերի հաշվին և նա վճարվում (որինակ՝ վառելանյութի խնայողության համար, արտադրանքի ինքնաբեքի իջնջնելու համար և այլն):

զ) տոկոսային կամ կոմիսիոն վարձատրություն, վոր տրվում է հիմնական յեղաշխալորյալ աշխատավարձից դուրս, այդ թվում նաև այն վարձատրությունը, վորը տրվում է առանձին աշխատողներին առանձին հիմնարկությունների միջով կնքված պայմանագրերի համաձայն կատարվող աշխատանքների համար (ժեռույթային հավաքի զանձում, փոստանիշների և ապահովագրական զործարանի նիշների վաճառք, պարբերական և վոչ-պարբերական հրատարակությունների բաժանորդագրության ընդունում և այլն):

ե) վարձողների կողմից ձեռքբեր արժա-դրվող ամեն տեսակ բնամթերքի արժեքը, համաձայն կոլեկտիվի որոշումից սահմանված:

ե) վարձողների կողմից ձեռքբեր արժա-դրվող ամեն տեսակ բնամթերքի արժեքը, համաձայն կոլեկտիվի որոշումից սահմանված:

զ) հաշվարկների (իսկ յեթե այդ պայմանա-խան պրոֆիտության միջով համաձայնեցված զանգվածներին), բացի պետական ձեռնարկությունների և հիմնարկությունների կողմից ձեռքբեր արժադրվող բնակարաններ, կոմունալ ապահովագրության և վառելիքից:

ը) կոոպերատիվ, հասարակական և մասնավոր կազմակերպությունների ու անձերի կողմից ձեռքբեր արժադրվող բնակարանների, կոմունալ ապահովագրության և վառելիքի արժեքը:

թ) լրացուցիչ արձակուրդի ժամանակվա համար պահված աշխատավարձ:

ժ) արտադրելի զինվորական ծառայության վերաբերյալ որևէ տրվող պարտավորությունների կատարման ժամանակվա համար պահված աշխատավարձ (ոստանակական վաճառքի և այլն):

ի) այն դուժարները, վոր վճարվում են պարտավորությունների համար, յեթե կան և առնում կան կոնսերվացիայի մեջ և դառնում ձեռնարկությունը:

լ) չօգտագործված արձակուրդների փոխհատուցումները:

խ) ժեռույթային վարձատրություն, վորը վճարվում է անհամար երազերությունների նիստին հրավերված մասնագետներին:

10. Աշխատավարձի ընդհանուր դուժարի մեջ, վորի վրա չեն հաշվարկվում ապահովագրական մուծանքները, մտնում են՝

ա) աղատելի տրվող արձակման նպաստը, ինչպես նաև տեղիտրվող զործարանների փոփոխիկների կազմում յեռաօդային ուղևորման կանչվելու դեպքում տրվող միանվագ նպաստը:

բ) զործույթումների որակազիշները, տեղափոխման դեպքում տրվող փոխարկական ծախսերն ու որակազիշները:

գ) զործույթումների ժամանակ որակազիշի փոխարկական տրվող հատուկ հավելույթներ:

բը, վորոնք նախատեսված են հավաքական կամ աշխատանքային պայմանագրերով.

դ) աշխատավարձը ժամանակին չտալու համար տրվող տույժը.

յ) դուրսարտության պարգևատրումն ֆոնդերից տրվող վարձատրությունը.

զ) հեղինակի իրավունքի վերաբերյալ որոշումները հիման վրա կնքված պայմանագրերի համաձայն տրվող վարձատրությունը, ինչպես նաև դրական աշխատությունների (հոդվածներ և այլն) համար հեղինակին հասանելի վարձատրությունը, վորը հրատարակությունները վճարում են այն հասարակային աշխատողներին, վորոնց պարտականությունների մեջ չի մտնում դրական աշխատանքը.

կ) պետական մարմինների կողմից ձեռնարկ տրամադրվող բնակարանների, կոմունալ սպասարկման և վառելիքի արժեքը, ինչպես

նաև այն դուժարները, վոր տալիս են պետմարմինները՝ հավաքական կամ աշխատանքային պայմանագրերի համաձայն ձեռնարկ տրամադրվող բնակարանների, կոմունալ ըսպասարկման և վառելիքի դիմաց.

ը) հատուկ բնակարանային հովելուդներ, վորոնք վճարվում են իՍՀՄ-ի հատուկ որոշումների հիման վրա.

թ) աշխատողներին ձեռնարկ տրվող հանրապետական սոցիալիստական արժեքը (յերկարթուղով, ջրային ճանապարհներով և տրամվայով յերթելիկիս).

ժ) այն դուժարները, վորը վարձողը պրոֆմիտիյան հետ համաձայնեցնելով վճարում է մանրածախ առևտրական ցանցի աշխատողներին առևտրի կատարման ծախսերի հատուցման համար (հարկեր, փաթեթային, շենքերի վարձ, նրանց լուսավորությունը, դործիքներ և այլն):

4. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՄՈՒԾԱՆՔՆԵՐԻ ՎՃԱՐՈՒՄԸ

Ե. ՎՃԱՐՄԱՆ ԺԱՐԱԿՆԵՐԻ ՈՒ ԿԵՐԳԸ

11. Ապահովագրական մուծանքները վճարում են այն պրոֆմիտիյան ճյուղային զանգվածները, վորտեղ գրանցված և ապահովագրված է:

12. Ապահովագրական մուծանքների վճարումը կատարվում է, իբրեւ կանոն, անհանդիմ հաշվարկների ճանապարհով, այսինքն՝ ապահովագրի հաշվարկային կամ ընթացիկ հաշվից փոխանցելով պրոֆմիտիյան ճյուղային զանգվածի ընթացիկ կամ յենթաբաժնիցիկ հաշվին:

Վարկային հիմնարկություններում հաշվարկային կամ վարկային հաշիվ չունեցող ապահովագրները ապահովագրական մուծանքները կանխիկ մուծում են պրոֆմիտիյան ճյուղային զանգվածի ընթացիկ կամ յենթաբաժնիցիկ հաշվին:

13. Ապահովագրական մուծանքների յուրաքանչյուր վճարման ժամանակ ապահովագրի վրա պարտավոր են վարկային հիմնարկությանը հատուկ ձևի հրաման (վճարման հայտարար) ներկայացնել իր հաշվարկային կամ ընթացիկ հաշվից ճյուղային զանգվածի ընթացիկ կամ յենթաբաժնիցիկ հաշվին ապահովագրական մուծանքների համապատասխան դուժարները փոխանցելու վերաբերյալ:

14. Տնտեսաշխարհի հիմունքներով դործող ձեռնարկությունները, հիմնարկությունները

և տնտեսությունները, ինչպես նաև Հաղձան. Ժողկոմատի, Զրտնտեսության Ժողկոմատի և Կապի Ժողկոմատի մարմինները ապահովագրական մուծանքները վճարում են յուրաքանչյուր անգամ, յերբ վարկային հիմնարկությունից դուժարներ են պահանջում այն աշխատավարձը տալու համար, վորի վրա հաշվարկվում են այդ մուծանքները: Առանց միաժամանակ կարգադրություն ստանալու ապահովագրական մուծանքների փոխանցման մասին, վարկային հիմնարկություններն աշխատավարձի դուժարը բաց չեն թողնում,

Աշխատավարձի մանր դուժարներ վճարելու համար պահանջ ներկայացնելու (արձակման հաշվահարգար, արձակուրդայինի վճարում և այլն) ապահովագրական մուծանքների փոխանցման վերաբերյալ հրաման (վճարման հայտարար) չի տրվում: Այդ դուժարները հրամանի (վճարման հայտարարի) մեջ են մտնում տվյալ ամսի աշխատավարձի վերջին վճարման մուծանքները տալու ժամանակ:

15. Հասարակական կարգադրությունները (պրոֆմիտիյանները, կամավոր ընկերությունները, բնակվարձկոպուները և այլն) ապահովագրական մուծանքները վճարում են ամիսը մեկ անգամ, ամսի 15-ից վոչ ուշ: Ապահովագրական մուծանքների վճարման ճիշտ ժամկետը յուրաքանչյուր ապահովագրի համար սահմանվում է ճյուղային զանգվածի կողմից:

Հասարակական կարգադրություններ ի-

րենց համար սահմանված ժամկետներին վճարում են ապահովագրական մուծանքների ամբողջ դուժարը, վորպիսին հասնում է նախորդ ամսում կատարված աշխատանքի դիմաց տրված աշխատավարձից՝ դուրս գալով առաջուց տրված դուժարները, և միաժամանակ ավանս են մուծում ընթացիկ ամսվա համար այն ապահովագրական մուծանքների դուժարի հաշիվ, վորպիսին հաշվարկված է անցած ամսվա համար: Հաջորդ ամսին կատարվում է ընթացիկ ամսվա ապահովագրական մուծանքների վերջնական հաշվահարգար և ավանս է մուծվում ընթացիկ ամսվա համար և այլն:

16. Մասնավոր ձեռնարկություններն ու տնտեսություններն ապահովագրական մուծանքները վճարում են ամիսը մեկ անգամ, ամսի 3-ից վոչ ուշ:

Սահմանված ժամկետին մայնավոր սեկտորի ապահովագրի վճարում է նախորդ ամսում կատարված աշխատանքից հասանելի ապահովագրական մուծանքների ամբողջ դուժարը, դուրս գալով անցած ամսին հաշվարկված ապահովագրական մուծանքների դիմաց առաջուց վճարած ամբողջ դուժարը:

Հաջորդ ամսում կատարվում է ապահովագրական մուծանքների վերջնական հաշվահարգար և ավանս է մուծվում ընթացիկ ամսվա համար և այլն:

17. Տնային աշխատողների վարձողները ապահովագրական մուծանքները վճարում են ամիսը մեկ անգամ ամսի 30-ից վոչ ուշ: Մասնանշված ժամկետին ապահովագրիները վճարում են ապահովագրական մուծանքներն ընթացիկ ամսվա համար:

Տնային աշխատողների վարձողները ապահովագրական մուծանքները վճարում են իրենապարտավորվածից յենելով համապատասխան արժեքի դուժանիքներ, համաձայն այն կատեգորիայի, վորին պատկանում է վարձողը:

Բ. ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՀԱՅՎԱՐԿՆԵՐԸ

18. Պետական բյուջեյի միջոցներից ֆինանսավորվող հիմնարկությունների և ձեռնարկությունների աշխատողների, կուսակցական կենտրոնների, «Գլավխիստոլ» (Հոգ-Ժողկոմատ) և «Սոյուզխիստոլ» (Անտոտար-յուրաբերության Ժողկոմատ) հիմնարկություններն ու ձեռնարկությունները միջոցով 1934 թվի հունվարի 1-ը պետական բյուջեյից ֆինանսավորվող անտոտարյան կուստորայի, անտոտարյան արտա-կան և այլ աշխատանքների համար ապա-

հովագրական մուծանքները վճարվում են կենտրոնացված կարգով:

Պետական բյուջեյում գտնվող հիմնարկությունների յեվ ձեռնարկությունների համար

19. Համախոսեցնական սեկտորային բյուջեյում և իՍՀՄ-ի հանրապետական բյուջեյում գտնվող հիմնարկությունների համար ապահովագրական մուծանքները իՍՀՄ Ֆինտոգ-կոմատից և իՍՀՄ Ֆինտոգ-կոմատից անմեջ և անմիջական փոխանցվում են ՀԱՄԿԻ, իսկ հետո բաշխվում է փոխանցվում են համապատասխան միությունների կիսերի բյուջային զանգվածներին:

Միացյալ հանրապետությունների հանրապետական բյուջեյներում գտնվող ձեռնարկություններում, հիմնարկություններում և տնտեսություններում կենտրոնացված կարգով փոխանցվող ապահովագրական մուծանքները դաշնային հանրապետությունների ֆինտոգ-կոմատից փոխանցվում են պրոֆմիտիյանների հանրապետական ճյուղային զանգվածներին:

Այդ հիմնարկությունները արտաբյուջեյային (հատուկ) միջոցներից վճարվող աշխատավարձի ապահովագրական մուծանքների հաշվարկները կատարում են նաև հիմնարկությունների վայրի պրոֆխորհուրդների հետ:

Այդ հիմնարկությունների վրա նաև պարտականություն է դրվում ամեն ամիս սահմանված ձևով փեհակագրական տալոններ ներկայացնել տեղական ճյուղային զանգվածի, վորտեղ նրանց գրանցման են յենթաբաժնիցիկ:

Պետական բյուջեյում գտնվող հիմնարկությունների ապահովագրական մուծանքների կապը և այդ հիմնարկությունների դոմոլ ներպատաների ու թուղաների հաշվանցման կարգը բացատրված են իՍՀՄ Ֆինտոգ-կոմատ և Աշխտոգկոմատի 1933 թ. (հունվարի 19-ի հրահանգով, Ֆինտոգ-կոմատ 19 և Աշխտոգ-կոմատ 7 («Известия НКГ» № 7, 1933 թ.):

Տեղական բյուջեյում գտնվող հիմնարկությունների համար

20. Մագրային (յերկրային) բյուջեյում գտնվող հիմնարկությունների համար ապահովագրական մուծանքները կենտրոնացված կարգով յերկրային (մարգային) ֆինտոգ-ներին կողմից վճարվում են մարգային պրոֆխորհուրդին, վորն այդ բաշխում է համապա-

տասնյան պրոֆմիությունները ճյուղային զանազան կոմիտեներում:

Երջանային և ինքնուրույն գյուղական բյուրեղյում գտնվող հիմնարկությունների համար ապահովագրական մուծանքները չընթանալին ֆինրատինների և գյուղխորհուրդներին կողմից կենտրոնացված կարգով վճարվում են քաղաքային պրոֆմիություններին, վերոնր ստացված մուծանքները բախում և հանձնում են պրոֆմիությունների համապատասխան ճյուղային զանազան կոմիտեներին:

Տեղական բյուրեղյում գտնվող հիմնարկություններն արտաբյուրեղյան (հատուկ) միջոցներից վճարված աշխատավարձի ապահովագրական մուծանքների վճարման հաշվարկը կատարում են պրոֆմիություններին հետ:

Այդ հիմնարկությունների վրա պարտականություն և դրվում ամեն ամիս բանավորների ու ծառայողների թվի և հասանելիք աշխատավարձի մասին սահմանված ձևով պիճակագրական տալիսներ ներկայացնել այն ճյուղային զանազան կոմիտեներին, վերոնր նրանք զբոսնցման են յենթարկվել:

Տեղական բյուրեղյում գտնվող հիմնարկությունների համար ապահովագրական մուծանքներ վճարելու և այդ հիմնարկություններին զծով նպատանք ու թոշակներ հաշվանցելու կարգը բացատրված և իՍՀՄ Ֆին. ժողկոմատի և իՍՀՄ Աշխտողկոմատի 1933 թ. հունվարի 19-ի հրահանգում, ֆին. ժողկոմատ № 20, Աշխտողկոմատ № 5 («Известия НКТ», № 7, 1933 թ.):

«Դիվիսիոնի» (Հոգսողկոմատի) յեվ «Սայուգեսագի» (Անտառայուցարեուրան ժողկոմատ) հիմնարկություններին ու ձեռնարկային կոմիտեների աշխատողներին համար

21. Անտառային արտադրական, անտառաշահարկային աշխատանքներում. «Գլխային»

5. ՏՈՒՅԺԻ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄԸ

23. Ժամկետին չվճարված ապահովագրական մուծանքների վրա տույժ և հաշվում ամեն մի ուշացած օրվա համար 0,1 տոկոսի չափով:

Ուշացած օրերի թիվը վերոնր ամիսն ընդունվում է 30 օր, իսկ տարին 360 օր:

Տույժի հաշվարկման հետևանքով ստացված կուպոնի կտրորակային մասերն ընդունվում են իբրև լրիվ կուպոն:

24. Տույժը հաշվվում է հետևյալ կարգով:

ա) Վարկային հիմնարկությունները տույժ

խոցի» և «Սոյուզբեադադի» հիմնարկություններում ու ձեռնարկություններում զբաղված աշխատողների համար պայմանով, յենթա աշխատանքները ֆինանսավորվում են պետական բյուրեղյի միջոցներից, ապահովագրական մուծանքները «Դիվիսիոնի» և «Սոյուզբեադադի» կողմից կենտրոնացված կարգով վճարվում են ՀԱՄԿՈ-ին: «Գլխային» և Սոյուզբեադադի» ախտների մեջ մտնող ձեռնարկությունների ու հիմնարկությունների միացած բոլոր աշխատողների համար ապահովագրական մուծանքները սովորական կարգով անմիջականորեն վճարվում են պրոֆմիություններին աշխատանքային զանազան կոմիտեներին:

Բոլոր այն հիմնարկությունները, վերոնր ապահովագրական մուծանքները վճարվում են կենտրոնացված կարգով, պարտավոր են ամեն ամիս բանավորների ու ծառայողների թվի և նրանց հասանելիք փաստական աշխատավարձի մասին վիճակագրական տալիսներ ներկայացնել պրոֆմիություններին այն ճյուղային զանազան կոմիտեներին, վերոնր նրանք զբոսնցման են յենթարկվել:

Գ. ՀԱՅՎԱՌՈՒՆ ՏԵԳԵԳՐՈՒՄ ՆԵՐԿԱՆՈՒՄ ՀԱՄԱՐ

22. Ապահովագրական մուծանքների վճարման համար սահմանված ժամկետներին բոլոր ձեռնարկությունները, հիմնարկությունները և տնտեսությունները պարտավոր են պրոֆմիությունների համապատասխան ճյուղային զանազան կոմիտեներին զործարարական ներքին միջոցով հաշվային տեղեկագրեր ներկայացնել բանավորների ու ծառայողների թվի, փաստական հասանելիք աշխատավարձի և մուծանքների մասին:

ՅԵՎ ՏՈՒՅԺԻ ԶԻՋՈՒՄԸ

Ժը հաշվում են ապահովագրողներին կողմից ապահովագրական մուծանքները վճարելու յուրաքանչյուր անգամին, յենթա մուծանքները ճյուղային զանազան կոմիտեներին կամ յենթաբաժնի հաշվին վերանցելու օրը չի գուցադրվում մուծանքների վճարման համար սահմանված ժամկետին: Վարկային հիմնարկության հաշված տույժի դուրսը ապահովագրողի հաշվային կամ ընթացիկ հաշվից վեր է գրվում հիմնական մուծանքների վերադրման հետ միաժամանակ:

բ) ճյուղային զանազան կոմիտեները տույժ հաշ

վում են ապահովագրողներին անմիջական կարգով հանձնախմբակա դուրսը վերոնր յենթա, դրանից բացի յուրաքանչյուր տույժ են վրա դարձա այդ դեպքում, յենթ վարկային հիմնարկությունը վերլրվել և հաշվել տույժը:

Տարեկան մե անգամ, տարեկան յենթ, նոր տարվա սկզբում միացած թերադանձումներին:

6. ԹԵՐԱԳԱՆՁՈՒՄԸ ՅԵՎ ՆՐԱ ԳԱՆՁՈՒՄԸ

26. Ժամկետին չվճարված բոլոր ապահովագրական մուծանքները նրանց վրա յենթա տույժերի հետ միասին զանազան են պրոֆմիությունների ճյուղային զանազան կոմիտեներին միջոցով հարկերի զանազան համար սահմանված անմիջական կարգով: Ընդ վերում ճյուղային զանազան կոմիտեները վայելում են հարկերի զանազան զծով ֆին. ժողկոմատի օրհանների վերապահված բոլոր յերադանձումները (ԻՍՀՄ Կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի 1931 թվի ոգոստոսի 23-ի վերոնր: ՈՍՀՄ Որենքների Ժողովածու, 1931 թ. № 54, հոդ. 349, և Կենտգործկոմի հարկերի ու վերահարկային վճարներ զանազան մասին Որենքների և Կարգադրությունների Ժողովածու № 69, հոդ. 410 բ., 1932 թ.):

27. Կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի վերոնր համաձայն պրոֆմիությունների ճյուղային զանազան կոմիտեներին կրավում է վերապահվում թերադանձումները զանազան ապահովագրողներին այն դուրսերից, վերոնր կան նրանց հաշվային կամ ընթացիկ հաշվներում վարկային հիմնարկություններում, վեր զրել ու վաճառել ապահովագրողներին պատկանող գույքի ու սպասանքները, ինչպես նաև զանազան այն դուրսերից, վերոնր պարտապահ են հանում յենթադանձումներին:

28. Պարտապահների ընթացիկ հաշվից զանազան կատարելը կարող է զործարարել իբրև անմիջական միջոց նաև տեղական բյուրեղյում գտնվող հիմնարկությունների պարտք լինելու դեպքում: Այդպիսի դեպքերում տեղական բյուրեղյի միջոցները կալանքի տակ են ստնվում վարկային հիմնարկություններում (չընթանալին ֆինրատիններին, քաղաքային ֆինրատինների և մարզային ֆինրատիններին ընթացիկ հաշվները): Անմիջական կարգով զանազան չի կարող մեյն այն պարտքը, վերը կազմվել և համարվել յենթա կան հանրապետական պետական բյուրեղյում գտնվող հիմնարկությունների վրա: Սա, կայն, յենթ պարտքը գոյացել և այդ հիմնարկություններին հատուկ միջոցներից տրված աշխատավարձի մուծանքների վճարում

լրիվ դուրսը պարզելու համար ամբողջ հաշվետու տարվա տույժերը յենթա հաշվարկման են յենթարկվում:

25. Տույժերի չվճարման հարցերը լուծում է միութային կենտկոմի նախագահությունը կամ նրա յերադրությամբ միութային մարզային բաժնի նախագահությունը:

29. Ապահովագրողներից հասանելիք մուծանքների և տույժի զանազան հարցերը լուծում են բացառապես պրոֆմիությունների ճյուղային զանազան կոմիտեները: Գանձման հարցերի շուրջը պրոֆմիությունները ճյուղային զանազան կոմիտեներին և ապահովագրողներին մեջև ծագող վեճերը չեն կարող ընթանալ վերոնր հասանելի օրհաններում, վեր են արբելուրա:

Ժային հանձնադրվելու, այլ լուծվում են բացառապես պրոֆմիությունի ճյուղային զանազան կոմիտեներին յենթադանձումներին (կանոնադրություն հարկերի և վերահարկային վճարների զանազան մասին, հատուկ վճար ՈՍՀՄ Կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի կողմից 1932 թ. սեպտեմբերի 17-ին):

30. Թերադանձումներին զանազան անմիջական միջոցներին կրավում են վերաբերյալ վերոնր հանելու յերադանձումները վերապահվում է միութային կոմիտեներին Կենտգործկոմի նախագահություններին, ինչպես նաև նրանց հանրապետական, յենթադանձումներին, քաղաքային և չընթանալին բաժնիներին նախագահություններին: Միութային կոմիտեներին յենթադանձումներին վերոնր այդ յերադանձումները կարող են տրվել նաև ամենից ավելի խոշոր զործարարական տեղեկություններին:

31. Թերադանձումներին զույգման բոլոր դեպքերում պրոֆմիությունների ճյուղային զանազան կոմիտեները կալանք են զնում ապահովագրողներին հաշվային կամ ընթացիկ հաշվի վրա:

Թեթև ապահովագրի հաշվային կամ ընթացիկ հաշվում յերկար ժամանակամիջոցներ չլինելու հետևանքով հարավոր չի լուծում արագորեն վերացնել թերադանձումը, այդ դեպքում հարկավոր է զիմել զանազան այլ միջոցների, այն է՝ հարկավոր և պարզել, թե պարտապահ ապահովագրող վերոնր տնտեսական կազմակերպությունից անմիջական արդյունք: Այդպիսի ամենից լինելու դեպքում պրոֆմիությունի ճյուղային զանազան կոմիտեներին հանում այդ տնտեսական

կազմակերպություններին, պահանջներով
ցույց տալ, թե ինչքան անհեղինակաբար
տապալան ապահովվելով և յե՛րբ պետք է ըս-
տանար այդ դուռները, նախագուշակնե-
լով, վրձնադրումն ստանալու պահից առ-
ամբողջ դուռնաբեր համարվում և կաշնքե-
տակ առնված և յե՛նթակա յե փոխանցվելու
ճյուղային զանձարկղին՝ ապահովագրի
պարտքը մարելու համար:

32. Վարկային հիմնարկություններում ա-
պահովագրի հաշվային կամ ընթացիկ հաշ-
վից զանձում կատարելիս հարկավոր և նկա-
տի առնել, վրձն գործող որոնողություններ
սահմանված և ապահովագրի նկատմամբ յե-
ղած պահանջների բախարաման հետևյալ
հաղորդակցությունները. առաջին հերթին բա-
վարարվում են աշխատավարձի վերաբերյալ
պահանջները, աշխատավարձից հետո բաժնե-
լարվում են պրոֆիտները ճյուղային զանձարկղի
զանձարկղի պահանջները՝ պարտքի դե-
մաց տրված կաշնքների գումար:

33. Գույքի և ապրանքների հաշվին զան-
ձումներ կատարելիս պրոֆիտները ճյուղային
զանձարկղի պահանջները պետք է նկատի
ռնենան, վրձն կատարվողները հրատա-
րակել և հատուկ ցանկ աշխատելու, վրձն

րոնց հաշվին արդեն լիարժեք և զանձումներ կա-
տարել (կանոնադրություն հարկերի և վրձն-
հարկային վճարների զանձման մասին, հա-
տատված կենտրոնի կողմի և Ժողովուրդի
կողմից 1932 թ. սեպտեմբերի 17-ին):

34. Վերադրված ապրանքներն ու գույքը
երբեք կանոն, աճուրդով չեն վաճառվում,
այլ վաճառվում են պետական և կոոպերա-
տիվ կազմակերպություններին:

35. Այն վերադրված ապրանքները, վրձն
նախատեսված են ուղարկելու պատվիրատու-
յի հասցեյին անտեսական որպան նախադրով
կարող են ուղարկվել պատվիրատույի հա-
ցեյին՝ նրան առաջարկելով այդ ապրանքնե-
րի դիմաց հասանելի գումարները փոխան-
ցել պրոֆիտներ ճյուղային զանձարկղ-
ին՝ սոցիալական ապահովագրության մու-
ծանքներից մնացած պարտքը մարելու հա-
մար:

36. Պրոֆիտները ճյուղային զան-
ձարկղներն իրավունք ունեն պարտապանե-
րից հատուկ տուրք գանձել թերադանձումնե-
րի զանձման հետ կապված ծախսերը հա-
տուցելու համար, համաձայն այդ տուրքի
զանձման մասին ֆինանսիստների համար
սահմանված կանոններին:

7. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՍՈՒԾՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՇՎՄԱՆ ՅԵՎ ՎՃԱՐՄԱՆ ՎԵՐԱՀԱՅՈՒԹՅՈՒՆԵՐԸ

37. Ապահովագրական մուծանքները ժա-
մանակին տալու և թերադանձումների ան-
վիճելի զանձման միջոցներ կիրառելու վե-
րահանգությունը դրվում և պրոֆիտները
նրեր ճյուղային զանձարկղներին ապարատի
վրա (հրահանգից-կազմակերպիչներ և այլն):

38. Հանրայնացված սեկտորի ընդ որ աշխ-
ձեռնարկություններում, հիմնարկություններ-
ում և անասնություններում, վրձն գոր-
ծարկում տեղեկություններ կան, ստանձնացվում են
հասարակական հրահանգից-վերահսկիչներ
սպահովագրական մուծանքների ժամանակին
վճարման և հաշվարկման վրա հսկելու հա-
մար:

Հասարակական հրահանգից-վերահսկիչնե-
րը նշանակվում են գործարկում-տեղեկությունների
ու. ցեխկումների անդամներից և լավագույն
հարվածայիններից:

Ճյուղային զանձարկղները պետք է կազմա-
կերպեն հասարակական հրահանգից-վերահս-
կիչների աշխատանքի հաշվառում:

39. Ապահովագրական մուծանքների հաշ-
վարկման ճյուղային կատարում են հա-
տարակալան հրահանգից-վերահսկիչները
ճյուղային զանձարկղի ղեկավարությամբ,

ամեն ամիս, ապահովագրական մուծանքների
վճարման վերջնական ժամկետը հասնելուց
հետո:

40. Ստուգման կարող են յե՛նթարկվել ձեռ-
նարկության փաստաթղթերը միայն այն 1
տարվա համար, վրձն նախորդում և այն
տարվան յերբ կատարվում և ստուգումը:

41. Վերահսկողությունը և ստուգումը
կատարվում են ձեռնարկություններում,
հիմնարկություններում կամ անասնություն-
ներում յեղած վճարման տեղեկագրերը, անվա-
նացանկը, մատյանները և փաստաթղթերը
բանկում ճանապարհով, իսկ փաստաթղթային
տեղեկություններ չլինելու դեպքում նաև
աշխատողներին հարցում անելու ճանապարհ
հով:

42. Բոլոր ապահովագրիչները պարտավոր
են պրոֆիտները ճյուղային զան-
ձարկղների ներկայացուցիչների առաջին իսկ
պահանջին քննության համար ներկայացնել
բոլոր գրանցումները, փաստաթղթերը,
մատյանները և այլն, ինչպես նաև տալ ան-
հրաժեշտ բանավոր տեղեկություններ, վրձն
պիսիք կարող են պահանջվել ստուգելու հա-
մար, թե ինչքան ճիշտ են հաշվված ապահով-

ագրական մուծանքները, ինչքան ճիշտ են
լրացված հաշվային տեղեկագրերը և ինչքան
ժամանակին են կատարված ապահովագրա-
կան մուծանքների վճարումները:

43. Վերահսկողությունը և ստուգումը
պետք է կատարել ապահովագրիչների մա-
նակցությամբ:

Յեթե ապահովագրիչներ կայացուցիչ չի
տալիս, այդ մասին նշվում և արձանագրու-
թյան մեջ:

Այդպիսի դեպքերում ապահովագրիչների
պահանջները վերահսկողություն կատա-
րելու մասին և նրանց հայտարարություննե-
րը հետադուրս ճյուղային անձին լինելու վերա-
բերյալ, չսխալվում և ուղարկվում են ճյուղային
44. Հրահանգից-կազմակերպիչները և հա-
տարակալան հրահանգից-վերահսկիչները պար-
տավոր են ստուգել հետևյալ տվյալները.

ա) ապահովագրիչը գրագծաբար տեղեկու-
թյունների մեջ ճիշտ և մասնաշեղծ արդյոք
սոցիալական ապահովագրության յե՛նթակա
աշխատողների աշխատանքի սկիզբը:

բ) տվյալ ապահովագրի համար ճիշտ և
սահմանված արդյոք մուծանքների տարիքը:

գ) հաշվային տեղեկագրերում ճիշտ և
մասնաշեղծ արդյոք ամիս առաջին ու վեր-

ջին թիվը և աշխատավարձի ամբողջ դուռնա-
բեր և արդյոք հաշվարկված ապահովագրա-
կա մուծանքները:

դ) ապահովագրիչը ժամանակին և արդյոք
տեղեկություններ ներկայացնում տրվող աշ-
խատավարձի մասին:

45. Ստուգումը վերջացնելուց հետո ար-
ձանագրություն և կազմվում, վրձն պետք է
ստորագրվի հետադուրս ճյուղային կատարած
անձնավորության և ապահովագրի ներկայա-
ցուցիչ կողմից:

Հետադուրս ճյուղային կատարող անձնավորու-
թյունը նախքան արձանագրություն ստորա-
գրել տալու, պարտավոր է ապահովագրիչին
տեղեկացնել այն մասին, վրձն նա իրավունք
ունի արձանագրության մեջ մտցնել իր դի-
տողությունները:

Ստուգող կատարող անձնավորությունները
պետք է արձանագրության մեջ ճշտվ մատ-
նանշեն, թե ինչ պետք է անի ապահովագրի-
չը, մասավորապես՝ վրձն ժամկետին ապա-
հովագրիչը պարտավոր է լիակատար հաշվարկ
կատարել ըստ կազմված արձանագրության:
Արձանագրության մեջ բացատրություններ
են տրվում ապահովագրի առարկությունների
վերաբերյալ:

8. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

46. Վճարումը 3 ամսով ուշացնելու կամ
ապահովագրիչին հասանելիք ապահովագրական
մուծանքները յերկրորդ անգամ չվճարելու
համար ապահովագրիչը յե՛նթակա յե քրեյա-
կան պատասխանատվության (կանոնադրու-
թյուն հարկերի և վրձն-հարկային վճարների
մասին, հատատված կենտրոնի կողմի և Ժող-
կովուրդի կողմից 1932 թ. սեպտեմբերի
17-ին):

Քրեյական պատասխանատվության կանչե-
լու դործ հարուցելիս դիմում է տրվում տե-
ղական դատարանին՝ կցելով խախտմաների
փաստը հաստատող փաստաթղթերը:

47. Սահմանված ժամկետին ճյուղային

զանձարկղին հաշվային տեղեկագրերը չեն
կայացնելու և գրանցումից խուսափելու հա-
մար ապահովագրիչները վարչական պատաս-
խանատվության են կանչվում համաձայն
րապետությունների որոնողություն:

Կենտրոնի կողմի և Ժողովուրդի 1929 թ.
հունվարի 2-ի վրձնման և դաշնակից հան-

Միությունական որոնողություններ կից աշխա-
տանքի տեսուչները, միություն ինչ, մար-
դային կամ չըջանային բաժնի նախագահու-
թյան վրձնման հիման վրա, տուգանում են
այն ապահովագրիչներին, վրձն հաշվային
տեղեկագրեր չեն ներկայացնում և խուսա-
փում են գրանցումից:

9. ԲՈՂՈՔԱՐԿՈՒՄԸ

48. Ճյուղային զանձարկղների վրձնում
են ու կարգադրությունները առանձին ա-
պահովագրիչներին վերաբերող ապահովա-
գրական մուծանքների հաշվարկման ու զան-
ձման մասին, կարող են բողոքարկվել վերա-
դաս զանձարկղում տասն որվա ընթացքում,
իսկ համաժողովրդական ձեռնարկություններ-
ի կողմից՝ մեկ ամսվա ընթացքում, հաշ-
ված այն որից, յերբ ապահովագրիչ իմաց

տրվում կայացած վրձնման կամ կարգա-
դրության մասին:

49. Բողոքները տրվում են այն ճյուղային
զանձարկղի միջոցով, վրձն վրձնումը կամ
կարգադրությունը բողոքարկվում է:

50. Ճյուղային զանձարկղը պարտավոր է
ստացած բողոքը յեր յեղրակացություն յե բո-
լոր նյութերի հետ միասին 5 որվա ընթաց-
քում հանձնարվել ստանալու որից հաշված) ու-

դարեւել վերադառնա ճյուղային դանձարկղին: Վա ընթացքում քննել և իր վարչման մա-
 Բողոքը 5 որում վերադառնա դանձարկղին սին հայտնել ապահովադրին:
 Հուլարկելու դեպքում ապահովադրին իրա Բողոք տալը չի դադարեցնում թերազան-
 վունք ունի բողոքն ուղարկել ինքը: ձումներ ղանձումը, յեթե ալգային չի
 Այն ճյուղային դանձարկղը, վորի տնու հրահանգվում վերադառնա ճյուղային դան-
 նով տրվել և բողոքը, պարտավոր և 5 որ- ձարկղի կողմից:

ՀԱՅԿԵՐԱՆ
 ՀԱՅԿԵՐԱՆ
 АКАДЕМИЯ НАУК
 СССР

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0199026